Tallinna Tööline

Kõigi maade proletaarlaſed, ühinege!

Ilmub kaks korda nädalas,
kolmapäewal ja laupäewal.

Toimetus ja talitus:
Tallinn, Gogoli puiestee nr. 4.
Tööliste Keldris.

Telefoni nr. 1301.
Poſtkaſt nr. 334.

Üksik nummer 5 marka.

Tellimishind:
1 kuu peale poſtiga 40 marka.
2 „ „ „ 80 „
3 „ „ „ 120 „

Kuulutuste hind:
Kuulutuste küljel, ühel weerul 6 mrk,
ametiühiſustele 3 mrk. millimeeter.

Eesti töörahwa ühiſe wäerinna häälekandja

Nr. 15. Laupäewal, 25. märtſil 1922. a. I. aastakäik.

Kaks kongreſſi.

Pea kaks aastat tagaſi peeti eſimeſt üleriiklikku maatööliste kongreſſi iſeſeiswa Eesti wõimude ajal. Mõne päewa eeſt lõppes teine maatööliste ühiſuste kongreſs. Kaks aastat on praeguſel ajal, kuna ſündmuſed ja ſeiſukorrad arenewad hiigla kiiruſega, küllalt pikk ſelleks, et märkida eneſega otſuſtawat ſelgimisprotſeſſi ja uuſi ſihtjooni tööliste, eriti maatööliste liikumiſes. Ei ole ſiis üleliigne mõnda rööbasjoont tõmmata eelnimetatud kahe kongreſſi wahel.

Eſimene kongreſs kutſuti kokku hiljutiſe klaſſiſõja õhkonnas. Töölisteklaſſi read olid weel igaſuguste põhjalikkude rüüſtamiſte abil ſegi paiſatud. Maatöölised ei olnud weel täieſti wabanenud ſõja ajal kodanluſe poolt antud lubaduste joowastuſeſt. „Demokraatia" ei olnud weel näidanud oma tõſiſt nägu. Eriti panid weel ſel ajalgi maatöölised ſuuri lootuſi maaanneduſe peale, mis ſotſid ja tööerakondlaſed neis äratanud, kuigi tõeline elu juba ſiis hakkas maatöölistegi ſilmi awama ſelle kohta, kuidas nende lootuste teostamiſega lugu.

Ei olnud ſiis ſugugi imelik, kui enne eſimeſt kongreſſi ja kongreſſil eneſelgi ſotſid üsna ſuurt oſa mängiſid.

Kahe aasta eeſt ei olnud weel maatööliste liitu ega õieti maatööliste ametiühiſuſigi olemas. Kongreſſi kooſſeis oli ſellepäraſt juhuslik.

Kui nüüd wõrrelda neid kahte kongreſſi, ſiis näeme, et wahe mõlemate wahel on hiigla ſuur.

Kui eſimeſel kongreſſil meil kogu jõud tuli kokku wõtta, et ſotſe lüüa, et maatöölisi nende häwitawa mõju alt wabastada, mis ainult pahema tiiwa kindla taktika tõttu kongreſſil kord läks, ſiis ei olnud käesolewal kongreſſil üldſe enam wõitluſt ſotſide ja pahema tiiwa wahel — ka maaproletariaat on ſotſid lõpulikult oma ſuuſt wälja ſülitanud. Kui eſimene kongreſs kujunes wõitluſeks parteide — ſotſide ja iſeſeiswate — wahel, ſiis praeguſel ei wõinud niiſuguſeſt wõitluſeſt enam juttugi olla — praegune kongreſs wõis rahulikult üleſehitawat tööd teha ja kõige ſuuremas üksmeeles tööliste ellu puutuwates küſimuſis otſuſi teha. Eſimeſel kongreſſil mängiſid peaoſa parteide juhid, käesolewal ütleſid töölised iſe oma ſõna. Kui eſimene kongreſs oli waenuline „poliitika" ja ükskõikne parteide wastu, toonitades, et maatöölistel parteidewahelised tülid midagi korda ei lähe, waid nad „oma" aſju tahawad arutada, ſiis ei olnud nüüdſel kongreſſil ühtki ſaadikut, kes teadlikult ſeiſukoha ei wõtnud parteide wastu, kel ei oleks ſelge olnud, et ka maatööline ei ſaa olla ükskõikne poliitika wastu, et maatööliſe ſeiſukord täieſti oleneb poliitiliſeſt olukorraſt ja tema wõitluswõime — parteiſt, kes teda juhib. Kui eſimeſel oli ſellepäraſt kaks tiiba — ſotſid ja iſeſeiswad — ning parteita „ſoo" nende wahel, kelle hääled ühele wõi teiſele poole ülekaalu wõiſid anda, mispäraſt ſelle ſooga tuli rehkendada, ſiis ei olnud praeguſel kongreſſil enam tiibaſid ega miskiſuguſt ſood. Sotſe oli ainult neli-wiis inimeſt, kõik teiſed olid kindlad klaſſiteadlikud töölised.

Eriti andis juſt ſee kongreſs ſurmahoobi ſotſidele, ſeda enam, et nad iſe wäga ſuure hoolega eneſes hellitaſid liidu ülewõtmiſe mõtet „lõhkujate" käeſt. See ongi üks ſuuremateſt käesolewa kongreſſi ſaawutuſteſt. Nüüd wõib ſotſide kohta ütelda, et ſee partei enam iialgi ellu ei ärka. Eſimeſel kongreſſil wõeti meie reſolutſioonid ainult mõne hääleliſe ülekaaluga wastu, ſeekord aga wõeti kõik reſolutſioonid ühel häälel wastu.

Määratu ſuur on praeguſe kongreſſi tähendus. See näitab, et ſelgimisprotſeſs meie maaproletariaadi hulgas on lõpule jõudnud. Senni oli maatööline ſelleks hobuſeks, kelle ſeljas ſotſid ja koguni tööerakondki wõis oma demagoogiaga ratſutada. Nüüd on igatahes igaſugune demagoogia wõimata. Maatööline on ſaanud iſeſeiswaks ja klaſſiteadlikuks liikmeks meie ja rahwuswaheliſes tööliste peres, kes iſe teab, mis ta teeb, kellele ta kahtlaſed „ſõbrad" enam ei ſaa auku pähe rääkida. Sellepäraſt oligi ſotſide ninameeste kõnedel kongreſſi alguſes õige tubli häälesummutaja peal. Palwadre püüdis kongreſſile ſelgeks teha, et ega nende iſeſeiswate, kommunistide ja ſotſide wahel nii ſuuri waheſid ei olewatki, need wõiwat wäga häſti ühes töötada. Ja Wain hääletas koguni „ühiſe wäerinna" poolt, ainult ühes punktis — mõiſate hakkimiſe küſimuſes — oma lahkarwamiſt awaldades. Kuid ſee ſotſide manööwer ei läinud läbi ja kongreſs ütles wäga otſekoheſelt, et ta neid ei uſu, ſellepäraſt jäidki nad warſti wait ja kaduſid kongreſſilt, jäädawalt organiſeeritud tööliste pereſt.

Kongreſſil on loodud kindel ja kõikumata ühine wäerind maatööliste eneste ja ka maa ja linnaproletariaadi wahel. Maatöölised näitaſid, et nad ei ſalli mõttetuid killustamiſi eneſe keſkel.

Kongreſs pani kindla aluſe maatööliste liikumiſele ja organiſeerimiſele. Kuid ärgu ometi keegi arwaku, et ſellega kõik töö juba tehtud. Ei, kaugelt ſuurem oſa tööd on weel alles ees. Alus on pandud, nüüd peame kõige jõuga edaſi ehitama. Weel on palju kohti, kus ühiſuſed kiratſemas ehk koguni puuduwad. Loodame, et järgmiſeks kongreſſiks enam ühtki walda ei leidu, kus puuduks tööliste ühiſus, ega ühtki ühiſuſt, mis ei oleks tõſiſeks tööliste wõitluſe organiks.

Kehwad aſunikud, riigimaade rentnikud—ettewaatuſt!

4-dal ja 5-dal aprillil on ülemaaline aſunikkude kongreſs.

Seal tahawad noor ja wana maaliit (põllumehed ning tööerakond), Tõniſſoni edueraкond ja igaſuguſed riigipiruka jagajad jätkata ſeda pettuſt, mida nad teine-teiſe wõidu ajaſid kõigil maakondade kongreſſidel.

Põllumehed ja edueraкond wõitlewad ſelle eeſt, et mõiſate tükeldamine ſeiſma pandaks ja mõiſad Eesti tõuſikutele eraomanduſeks müüdaks; niiſama tahawad nad minigi alla laſta preguſed aſunikkude kohad, et ſiis Eesti ärimehed wõikſid nende pealt ſahkerdamiſega teenida ja et ſuurtalunikud wõikſid nad kokku osta.

Tööerakond teeb warjatud kujul ſedaſama. Ta on mõiſate jagamiſe poolt, aga maa jagatakſe jõukatele ja tööerakonna — ametnikkudele. Tööerakond toetab ſamuti eraomanduſe maksmapanekut, et ſiis rikkad wõikſid maa kokku osta, kuna waeſemad aſunikud teda ometi osta ei jakſa.

Kehwad aſunikud, kas tahate teie oſtma hakata maad, mis antud looduſe poolest, üles haritud töörahwa rakuskätega? Kas on ſee õiglane, kui ſealſamas kõrwal talunikud on maa muidu kätte ſaanud, ſeſt et nende endiſed oſtuſummad — paberinullideks muutuſid?

Kõik need erakonnad lubawad teile nüüd odawat laenu, ehitusmaterjaali, rendimaksu wähendamiſt. Kuid miks pole nad ſeda ſenni teinud? Eks istu noore ja wana maaliidu, edueraкonna ja kristlaste aſemikud walitſuſes? Miks on teie hääl ſenni olnud hüüdjaks tühjuſes? Mis tarwis kongreſſid ja teineteiſega wõitlemine, kui need herrad oleksid teid tõſiſelt aidata tahtnud?

Kodanliſed herras-erakonnad püüawad hingeſid. Igaüks neiſt tahab teie häält lähenewatel walimistel. Igaüks neiſt püüab aſunikkude eſituſi oma kätte kahmata, teid lubamistega aneks püüda ja ſiis teie nõudmiste üle ſamuti hirwitada nagu ſenni.

Teie, aſunikud, riigimaade rentnikud, peate ſelguſele jõudma, mida teile herrade poolt pakutakſe ja mida teie wastu wõtta wõite oma kaſude päraſt.

Teile lubatakſe odawa protſendiliſt laenu. Aga kas ſuudab ſuurem hulk teiſt ſeda kunagi ära taſuda? Kas ei ſattu teie määratu raske wõlgadekoorma alla? Ja kas ei ole riik teid aitama kohuſtatud?

Kui walitſewad klaſſid wõiwad ſõjawäe peale ligi kaks miljardi wälja wiſata — kas ei jakſaks riik teid toetada ilma tagaſi makſuta? Muidugi jakſaks, kui ta aga **tahaks!**

Nõudke rahaliſt toetuſt majapidamiſe ſiſſeſeadmiſeks — ilma tagaſimakſuta!

Mis kaſu on teil laenuſt, kui riik igaſuguste makſude läbi teiſe käega ſelle tagaſi wõtab, mis ta ühega annab? Kuidas ſuudate teie oma majapidamiſe ſiſſe ſeada, kui makſud nii ſuured on, et nad kõik ſiſſetuleku ära ſööwad?

Nõudke rendimakſu kaotamiſt, kehwade aſunikkude wabastamiſt kõigiſt makſudeſt, kunni nad pole oma majapidamiſt ſiſſe ſeada jõudnud.

Ehitusmaterjaal tuleb kehwematele aſunikkudele anda makſuta.

Hoonete pealt üür maha!

Metſa tarwitamine rentniku maa peal peab waba olema.

Kuid kuidas ſeda teoſtada?

Mitte herrad ei anna ſeda! Mitte neilt ei tule abi, kes teid on juba mitu aastat ninapidi wedanud. Teie ſuudate oma nõudmiſed ainult ſiis teostada, kui muu töörahwaga ühinete — **kui aſtute ühiſesſe wäerinda nii linna- kui maatöölistega, popſnikutega, wäikekalameestega, kehwemate käſitöölistega ja kõigi nendega, kes mitte wõõraſt waewaſt ei ela.**

Kes wastutab praeguſe olukorra juures ſelle eeſt, et abirahad, ehitusmaterjaal läheks nende kätte, kel ſeda tõesti tarwis, aga ei mitte ſpekulantidele ja ſuurnikkudele? Kes wastutab, et tulewikus maajagamine õiglaſemalt ſünnib kui ſenni? Aga praeguſe walitſuſe juures — mitte keegi! Kõik läheb wana rada!

Maa kaſutamine töörahwa huwides on ainult ſiis wõimalik, kui luuakſe maakomiteed, kes maatarwitamiſe wiiſi, maaſaajad, niiſama ka rahaliſe abi ja ehitusmaterjaali tarwitajad ära määrab, nagu ſeda nõudis paari päewa eeſt lõppenud maatööliste ühiſuste 2. kongreſs.

Need maakomiteed peawad olema walitud aſunikkude, rentnikkude ja maatameeste poolt.

Kehwad aſunikud ja riigimaade rentnikud, minge kui üks mees ülemaaliſe aſunikkude kongreſſi ſaadikute walimiſele, kuid olge ettewaatlikud: Mitte ainuſt häält herradele ja nende ſabarakkudele!

Walige kongreſſile oma ſeltſimehed, kes teie kaſude eeſt oskawad ja tahawad wälja astuda.

Igale ſaadikule andke järgmiſed juhtnöörid kaaſa, millede järele nad kongreſſil wankumata peawad käima:

1. **Kehwematele aſunikkudele ja riigirentnikkudele rahaliſt toetuſt riigi poolt (ilma tagaſimakſuta).**
2. **Rendimaks maa ja hoonete eeſt riigimaadel aſujate pealt maha.**
3. **Ehitus- ja hooneteparanduſe materjaal hinnata.**
4. **Aſunikud ja üldſe rentnikud ſenniks kõigiſt makſudeſt wabaks, kunni nad pole oma majapidamiſt jõudnud ſiſſe ſeada.**
5. **Metſa tarwitamine, mis rentniku maal kaswab, olgu rentnikule waba.**
6. Maa tarwitamiſe wiiſi, maaſaajate, abiraha ja ehitusmaterjaali tarwitajate kindlaksmääramine olgu aſunikkude, wäikerentnikkude ja maatameeste poolt walitud maakomiteede käes.
7. **Kongreſſil peawad ſaadikud ühinema töörahwa ühiſe wäerinna 12 nõudmiſega.**

Wälismailt.

Tſhitſherini uus märgukiri Poolale.

11 .märtſil ſaatis Tſhitſherin Poola ſaadikule märgukirja, milles juhitakſe tähelpanu ſelle peale, et ikka ſagedamini korduwad kallaletungimiſed ja haawamiſed Poola politſei poolt Kownos töötawa piirikommiſjoni liigete wastu.

Märgukirjas tuuakſe ette rida konkreetſeid andmeid. Muu ſeas juhitakſe tähelpanu Poola kommiſjoni liigete poolt tehtud kuulmata ettepaneku peale, et Wene delegatſiooni kaastöölised kannakſid erinemismärgina punaſeid käikſeſidemeid.

Wene walitſus, nõudes otſuſtawate abinõude tarwituſele wõtmiſt Wene delegatſiooni puutumatuſe kaitſeks, teatab, et wastaſel juhtumiſel on walitſus ſunnitud delegatſiooni ära kutſuma, pannes wastutuſe töökatkestamiſe eeſt Poola walitſuſe peale.

Pooleteiſe miljoni rubla eeſt kulda näljahädaliste heaks.

Nowgorodi kubermangus aſuti kloostrite ja kirikute kulla tagawarade kokkukogumiſele. Eſimeſes järjekorras wõeti Jurjewi kloostri kuld, brilljant- ja hõbeiluſtuſed arwele umbes ühe miljoni kuldrubla wäärtuſes.

Peale ſelle wõeti arwele Deſjatinski kloostri iluſtuſed 500.000 rubla wäärtuſes.

Rahaſaatmine Wenemaale awatud.

Nõuk. Wenemaa ſaatkond Eestis teatab, et on awatud rahaſaate kaartide wastuwõtmine Wene riigipanga kaudu.

Saadetuſi wõetakſe wastu wäliswaluutas.

Raha wäljamaksmiſe järele Wenemaal toimetatakſe rahaſaatjale kwiitung ſaaja allkirjaga kätte.

Raha mitte kättetoimetamiſe korral, makſtakſe ſaatjale wälja ſaadetud ſumma, maha arwates postikulud.

Ühe Ameerika dollari eeſt makſetakſe Wenemaal kunni edaſpidiſe korralduſeni 580.000 nõuk. rubla.

Teiste maade raha makſtakſe nende wahekorra järele dollariga börſel.

Wene ſaatkond uuesti Soome läinud.

Nõuk. Wenemaa ſaadik Tſhernik ſõitis uuesti Helſingi. Lähemal ajal ſõidab ka Soome-Wene ſegakommiſjoni eſitaja Helſingi.

Poolamaa peſeb käſi.

Wastuſeks Tſhitſherini märgukirjale, kus ſeletati, et Wene kontrrewolutſionäärid katwatſewad Poola pinnal korraldada uut ſõjakäiku nõuk. Wenemaa wastu, ſeletab Poola walitſus, et nõuk. walitſuſt olewat walesti informeeritud, ſeſt et Poola walitſus ei lubawat omal pinnal mingiſuguſeid poliitiliſi intriige teiste riikide wastu.

Poolamaa ei anna luba

awada nõukogude Wenemaa konſulaati Dantſigis. Poola ſurwe Dantſigis hakkab ikka enam ja enam paljastama oma tõſiſt nägu. Poolamaa keelab Dantſigi astuda kaubanduslikes läbikäimiſesſe Wenemaaga, tehes ſellega ſuurt kahju linnale endale ja kogu Sakſamaale.

Norra tööliste abi.

Wene näljahädaliste awitamiſeks aſutatud Norra tööliste komitee ſaatis hiljuti ühe laewatäie toiduaineid 2. miljoni Sakſa marga wäärtuſes.

Poliitiliste wangide näljaſtreik Warſhawis.

Warſhawi türmis kestis poliitiliste wangide näljaſtreik üle 11 päewa. Streik algas järgmistel põhjuſtel. Wangimaja adminiſtratſiooni korralduſel pekſeti koledal kombel kaelakohtuliſi wange. Poliitiliſed wangid proteſteeriſid ſelle wastu. Wangimaja ülemus tarwitas ſeda juhuſt, et ka poliitiliste wangide kallal tarwitada wägiwalda. Mitmed heideti kartſa ja üks pekſeti weriſeks. Selle peale wastaſid poliitiliſed wangid näljaſtreigiga.

Et wangide keskel oli mitu Wenemaa alamat, kes olid määratud Wenemaale ſaatmiſeks, ſiis nõudis nõuk. wab. eſitaja luba minna waatama wange. 10. märtſil käis ta türmis ja ſamal päewal ſaadeti kolm wangi teele Wenemaale.

Ed. Sõrmus Riias.

Riia töölisteühiſuste keskkomitee korraldas 23. märtſil Wenemaa näljahädaliste heaks ſuure Gilde ſaalis kontſertõhtu, kus teiste hulgas ka ſms Ed. Sõrmus eſines.

Okkupatſiooni wägede wastu.

P.-Ameerika Ühisriikide kongreſſi ſõjakommiſjon otſustas ſõjawäe eelarweſt maha tõmmata kõik need ſummad, mis olid ſinna wõetud Ameerika okkupatſiooniwägede ülespidamiſeks Ruhri piirkonnas. Kui preſident Harding mahatõmmatud krediitide ſuhtes ei tarwita oma keeluõiguſt, ſiis peab Ameerika oma okkupatſiooni wäed 1. maiks Sakſamaalt ära kutſuma.

Lahkhelid ſõjakontrolli aſjus.

Ingliſe lehtede teatel, ei olewat walitſus weel lõpulikult otſustanud küſimuſt, kas ühineda Prantſuſe ja Itaalia ettepanekutega ſõjakontrolli aſjus Sakſamaal. Kuuldawasti nõudwat Inglismaa kontrolli kaotamiſt 1925. a. ja olewat kontrolli kulude Sakſamaa peale panemiſe wastu.

Sakſamaa tööliste proteſt.

Ametiühiſustesſe koondatud Sakſamaa töölised wõtſid wastu reſolutſiooni, kus proteſteeritakſe kõrgete palkade wastu, mis makſetakſe liiduriikide kommiſjonide liigetele.

Metallistide ſtreik Würtembergis.

Lehtede teatel olewat 30.000 metallisti alganud Würtembergis ſtreigi.

Meeleawaldus makſude wastu.

20. märtſil korraldas kom. partei Berliinis proteſt-miitingu walitſuſe makſupoliitika wastu ja poliitiliste wangide wabastamiſe heaks.

Lokaunt Daanis.

Lihttööliste liit otſustas tagaſi lükata ühendatud töölisteühiſuste üldkoosoleku ettepaneku, astuda läbirääkimistesſe tööandjatega. Liit otſustas ſedamaid kokku kutſuda uue üldkoosoleku, kui tööandjad wälja kuulutawad teiſtkordſe lokauudi nende tööliste ſuhtes, kelle teenistus lepingud lõppewad 1. aprillil ſ. a.

Tööandjate liidu eſitajad arutaſid oma koosolekul lokauudi laiendamiſe küſimuſt nende trükitööliste peale, kes ajalehtede trükikojas. Lokauudi ettepanek lükati tagaſi ja otſustati trükitöölistele ette panna leping uue palgatariifi kohta.

Mainitud palgatariifi on trükitöölised juba warem tagaſi lükanud.

Maaleritööliste liidu rõhuw enamus lükkas tagaſi ajutiſe palgalepingu. Seda ſilmas pidades kuulutas tööandjate liidu juhatus lokauudi laiendatuks maaleritööliste peale. Lokaunt algab 24. märtſil.

Töötatööliste meeleawaldus Rootſis.

18. märtſil oli Stokholmis üks ſuuremateſt meeleawaldusteſt, mille korraldaſid töötatöölised, ſelleks, et toetada oma ſaatkonda, kes pidi andma maapäewale ära nõudmiſed ja juhtnöörid kuidas korraldada tööpuuduſe wastu wõitlemiſt.

Meeleawalduſed ja miitingud korraldati wiiel platſil. Üle 20.000 tööliſe liikuſid tööliste orkestrite ſaatel ametiühiſuste punaste ja ſündikalistide mustade lippude all maapäewa hoone poole.

Delegatſioon, mis ſeiſis koos 576 organiſatſiooni eſitajaſt, juhtis tähelpanu Wene-Rootſi kaubalepingu ruttuliſe kinnitamiſe, kui ühe tööpuuduſe wastu wõitlemiſe abinõu peale.

Hulgaliſt meeleawalduſi korraldati ka weel teistes linnades.

Söetööliste ſtreik Ameerikas.

New-Yorgiſt ſaadud teadete järele on Ameerika Ühisriikide ſöetööliste liidu täideſaatew komitee otſustanud alata ſöetööliste üldſtreiki 31. märtſil ja teinud wastawa korralduſe.

Keerdſõlmedes.

2.

Selle takus ſiplemiſe ja pääſetee otſimiſe üks tagajärgedeſt on, nagu tähendatud, kõikſuguste poliitiliste „liitude" loomine, mis oma majanduslikkude aluste pooleſt niiſama mõtletud ja meeletud on, nagu oli ilmaſõja wõitjate riikide liit. Seda ühendas ainult waen Sakſa imperialismi wastu, ſiſulikult ja oma majanduslikkude huwide pooleſt ſeiſid nad üksteiſeſt kaugemal kui ſeſtſamaſt waenuliſeſt Sakſamaaſt. Ja niipea kui ſee poliitiliſe ühenduſe wajadus lõppes, kargaſid liitlaſed üksteiſele karwu. Sõja lõpetuſel loodud „Rahwasteliit" on ſamaſugune kunſtlik ſünnitus ja ſellepäraſt ilma eluta.

Wene ajakirjas „Ekonom. Gaſ." ilmus hiljuti kirjatükk, mis ſelleſtſamaſt ſeiſukohaſt walgustas kahte hiljemat ſünnituſt: nõndanimetatud wäikeſt liitu ja kawatſuſel olewat Balti liitu.

Niihästi üks kui teine neiſt on rajatud ajutistele poliitilistele põhjuſtele, mis kõige wähemalgi möödul ei taha rehkendada liidumaade majanduslikkude nõuete ja tingimistega. Mitte wastastikuſed majanduslikud huwid ei ajanud wäikſe liidu riikiſid ühenduſt looma, waid neiſt endiſt hoopis wäljaspool ſeiswad — Prantſusmaa poliitiliſed huwid, mida toetas kartus Austria ſuurriigi uueſti elustõusmiſe eeſt.

Samaſugune on liit Prantſuſe ja Poola walitſuſe wahel, kus üheſt poolt Prantſuſe kapitalistid Poolaga ühenduſt otſiwad, et juhtuwal korral Sakſamaal waenlane ſelja taga ſeiſaks; teiſelt poolt Poolamaa Prantſuſe kaenlasſe langes kartuſes — nõukogude Wenemaa eeſt. Kuna niihästi ühel kui teiſel ühenduſel majanduslikult wastastikune huwi puudub, oſalt koguni liidumaadele omale wastu käib, ſiis wõidab majanduslikult tugewam pool, nimelt ſiin Prantſusmaa, kes niihästi wäikeſt liitu kui ka Poolamaad kõige armetumal wiiſil majanduslikult imeb.

Et niiſuguſed tõſiſe aluſeta liidud ja ühenduſed igal eſimeſel tuulepuhangul ümber kukuwad, et uutel mõjudel jälle uuel kujul elusſe tõusta, on aruſaadaw, niiſama kui aruſaadaw on wäikſemate ja nõrgemate riikide wõnkumine kord ühe, kord teiſe ſuure kurnaja piitſa alla, kus nende arwates kunagi tugewam jõud paistab olewat. Et ſee wõnkumine ainult poliitilistel huwidel majanduslikult wõimatuid tagajärgi ja wastoluſid ſünnitab, ſee ajab iſegi juba keeruliſe wahekorra weel enam ſasſi ja kiſub keerdſõlme kodanliſe ühiskonna kaela ümber ikka rohkem koomale. Selle aſemel, et majanduslikku läbikäimiſt ja koostöötamiſt ka loomulikuile radadele juhtida, aetakſe poliitilistel otstarwetel ſellele läbikäimiſele määratud waltad teele risti ette ja — ſuurendatakſe kriiſi.

Eriti ja otſekohe käib ſee kawatſetawa Balti riikide liidu kohta. Kuiwõrd ääretu piſike nende riikide wastastikune majanduslik huwi on, näitab kõige ſelgemini nende wastastikuſe kaubawahetuſe arwustik. Weel enam: juſt Leedumaa, millega näituſeks Eestil huwi oleks majanduslikult kokku leppida, ſäetakſe liiduſt wälja. Poliitilistel põhjuſtel muidugi.

Mis on neil rajariikidel ühendajaks? Poliitiline hirm Wenemaa wastu. Misſugustele weidratele teedele ſee meeletu hirm wiib, ſelgub eespool tähendatud kirjatükiſt.

Balti liidu programmiks on eeſtkätt — ühine wäljaastumine Genuas Wenemaa küſimuſes, eriti Wenemaa wõlgade asjus, mille maksmiſeſt rajariigid ei taha oſa wõtta.

Kuid misſuguſeks kujuneb ſeiſukord? Wõlgaſid nõuawad Lääne-Euroopa riigid, eesotſas Prantſusmaa. Ja ſee on ſelgesti küllalt mõista antud, et ta neid ka rajariikidelt nõuab. Nüüd aga koguwad rajariigid Prantſuſe piitſa all ſeiswa Poolamaa pealinna kokku ſeda küſimuſt arutama, ſelle aſemel, et — Wenemaaga ſelles küſimuſes oma endiſeid lepinguid kinnitada ja ühiſelt wälja astuda.

Edaſi. Liidu programmis olewat ka majanduslikke küſimuſi, nimelt ühiſe kaubalepingu loomine Wenemaaga. Mis neil riikidel ühiſelt Wenemaaga kaubelda oleks, on raskem mõista kui ümmargune nelinurk. Juſt ümberpöördult on lugu: kõik need riigikeſed on peaasjalikult maad, mille kaudu Wenemaa kaupleb — tranſiitmaad. Seega wastamiſi wõistlejad. Eesti ja Läti „ſuhteid" meie ſelles asjas juba tunneme. Ei lähe peaaegu nädalat mööda, kus ſee wõistlus jälle mõnda uut paiſet nähtawale ei tooks. Poolaga ei ole aſi weel niiſuguſt kuju wõtnud, aga niipea kui Poola ja Wenemaa wahel leping tehakſe, wõib kõik Wenemaa kauplemine Kesk-Euroopaga ja oſalt ka Lääne-Euroopaga Poola kaudu ſündida, ja — Tallinn wahtigu läbi wiie. Niiſamuti on lugu teiſeſt küljeſt, kui Lääne-Euroopale ſuuremad õiguſed Peterburi ſadama tarwitamiſeks peaks antama — jällegi on Tallinn kuiwal.

Kellega peaks Eesti lepinguid tegema, et niiſuguste wõimaluste eeſt, mis käega katſutawas kauguſes on, ennaſt wähemalgi möödul kaitsta? Kas wõistlewa Poolaga wõi niiſamuti wõistlewa Riiaga? See waſt oleks kitſe kapſaaeda loomine. Seda enam, et üks kui teine neiſt otſekohe Prantſuſe kapitaali käſutuſel ſeiſab, kes Wenemaa kaſutamiſel ammugi mitte Eestile, waid eneſele paremaid ja kaſulikumaid teeſi otſib. Ja waewalt lähewad need Eesti kaudu, kui mujalt teed wabad on.

Ka ſiin oleks ainuke wõimalik tee otſekohe ſellega kõnelda ja kokku leppida, kes kaupaſid wahetama hakkab — Wenemaaga, ja ſelle huwidele wastu tulles püüda wähemalt oſa ta tranſiidiſt Eesti ſadamatesſe tõmmata. Ja et Wenemaa ſiin praeguſes ſeiſukorras wäga palju wastu tuleks, wõib arwata, kui — temale oſataks wastu minna. Aga ſeda juſt meie targad walitſejad ei oska. Wene leht kirjutab õige ſelge ſõnaga:

„Ilma Wenemaata on kõik Balti riikide kokkulepped tranſiidi küſimuſes waewalt rohkem wäärt kui — null..."

Ja ühiſe kaubalepingu kohta:

„Ainult ääretu eneſearmastuſe haiguſt põdewad Balti poliitikatargad wõiwad oma palawalikuſes ajus ette kujutada, et Wenemaa nendega nõus on ühiſt kaubalepingut tegema... Läbirääkimiſed, mis nõukogude Wenemaa ja Poola wahel kaubalepingu tegemiſeks on alganud, näitawad kõige ſelgemini, et juſt kõige mõjuwamad neiſt endiſtki niiſuguste plaanide ſisſe ei uſu."

Ja õieti tähendab leht lõpul: Kõiki neid küſimuſi (nagu wõlad, tranſiit, kaubalepingud) on ikkagi wõimata ilma Wenemaata otſustada. Ja kui Balti riigid ſeda teha tahawad, ſiis on ſee — liit Wenemaa wastu.

Sel wõib muidugi oma mõte olla ja ongi, aga „ſel juhtumiſel on Wenemaa käed konwerentſil Balti riikide ſuhtes wabad." Kuiwõrd ſee Eestile kaſulik on, on muidugi iſe küſimus, millega meie poliitikamehed nähtawasti rehkendada ei taha.

Eesti poliitikamehed peawad nähtawasti paremaks ſeda poliitikat ajada, mis neile taſuks ſelle eeſt, et nad walmis on Prantſuſe opmanni (Poolamaa) tiiwa alla pugema, Prantſusmaa poolt nõudmiſe toob — Piibu ſeletuſe järele küll alles „poolametliku"!! — oſa Wenemaa wõlgadeſt ära taſuda.

Et niiſugune poliitika Eesti töölisteklasſi poolt ühehääleliſt hukkamõistmiſt peab leidma, on wiſt ſeletamatagi ſelge; aga iſegi kodanlisteſt kihtideſt tohiks tal ainult nende poolt toetuſt olla, kes heaks kiidawad Prantſuſe rööwſõjapoliitika Wenemaa wastu, ja Eesti rahwaſt, töörahwaſt eesotſas, tahawad ſelle neetud poliitika wankri ette rakendada.

(Lõpp).

Maatööliste ühiſuste II. üleriikline kongreſs.

Teiſe päewakorrapunkti lõpetamiſe järele aſub kongreſs poliitilis-majandusliku olukorra hindamiſele.

Eſimeſe referendina eſines hrs Abramſon. Werſailles'i rahulepinguſt on juba üle kolme aasta mööda, kuid maailma walitſejad wõitjad liitlaſed ei ole ſuutnud majanduslikku elu wanale tajapinnale tõsta. Inglismaa, tüübiline kapitalistlik maa Euroopas, põeb kõige ſuuremat tööstuslikku kriiſi. Tööta tööliste arw kaswab alataſa, käeſolewal aastal tõuſis ta 4.000.000.

Waadates Ingliſe tööstuſt, näeme, et ſee paljudes walmistusharudes kokku kuiwanud. Wabrikud ja tehaſed ſeiſawad, ſaaduste hulk wäheneb, kuid ſiiski on ikka weel ületööstus, mis tekib ſellepäraſt, et wõimatu normaalſet kaubawahetuſt korraldada alalõpmata kõikuwa rahakurſi päraſt.

Tööstuslik kriis ja tööpuudus on teinud õige terawaks tööliste ja tööandjate wahekorra. Wiha ja wõitlustung proletariaadi keskel kaswab alataſa, mida tõendawad hiiglawõitluſed, nagu ſöekaewajate, tranſporttööliste jne. ſtreigid.

Mitte parem ei ole lugu Prantſusmaal. Wõitjana on ta ſunnitud ſiiski tunnistama ja ſeda tõendab ka ta riigi eelarwe, et ta ſuudab wee peal püſida ainuükſi kontributſiooniſt, mida Sakſamaalt ſaadakſe. Prantſuſe poliitika tegelaſed wõtawad tarwituſele kogu oma jõu ja oskuſe, et pumbata Sakſamaalt niipalju wälja, kui iganes wõimalik. Aga ka nende ſummade waral ei ole neil rööwikutel kord läinud oma majanduslikku korda kindlustada. Sakſamaa, kes peab liitlastele hiigla ſõjakahjuſid maksma, on kogu jõu kokku wõtnud, et oma majanduſt nõnda korraldada, et ſaada wõimalikult rohkem ſaaduſi, mille waral wõimalik heakstegemismaksuſid taſuda, et ära hoida oma maaalade okkupeerimiſt.

Kuid ſee majanduslik rühmimine ei tähenda aga majandusliku elu terwenemiſt, waid ſee on ſurmaeelne õitſemine. Seda tõendab alataſa tõuſew elukallidus ja rahakurſi langemine.

Selle all kannatawad muidugi kõige rohkem Sakſa töölised, kes oma tööga peawad tegelikult taſuma Sakſamaa peale pandud ſõjakahju makſu koorma.

See kõik peab rewolutſioniſeerima töölisteklasſi, kannatuſed, mis temale õlgule weeretatud, ſunniwad teda ikka ſagedamini ja ſagedamini wõitlusteele aſuma.

Kõneleja peatab weel teiste maade majandusliku korra juures. Raha, mis on kapitalistliku korra weri, on paremaks kapitalistliku majanduſe ſeiſukorra näitajaks. Kui on weri haige, on ka kogu organism põdur. Ja waadates kõikide maade rahakurſi pööraſeid wankumiſi, peame tunnistama, et kuſagil pool pole terwenemiſt näha. Iſegi Ameerika, mida peetakſe majanduslikult kõige kindlamaks maaks, kannatab terawa kriiſi all, mis alalõpmata ſüweneb, kuigi ſee maa on praegu weel kõrge rahakurſiga maa.

Maailma kodanlus katſub kõikſuguste kongresſidega ja konwerentſidega oma ſeiſukorda päästa, kuid asjata. Ta on liig kaſuahne, liig wõimupüüdja, et astuda ſamme majandusliku korra põhjalikuks muutmiſeks ja teha järelandmiſi töölisteklasſi nõudmistele. Wahekorrad terawnewad kapitaali määratu kaſuahnuſe tõttu, mida pööraſe ſpekulatſiooni kaudu rahuldatakſe.

Üle minnes nõuk. Wenemaa ſeiſukorra juure, toob kõneleja näituſi, kuidas kodanline ajakirjandus meil ja wäljamaal wale, otſe metſikuid teateid temaſt toob. Waadates aga arwuſid Wene majandusliku elu kohta, peab tunnistama, et ſeiſukord on ſeal küll tänk, kuid ainus rahuaasta, kuna nõuk. walitſuſel ei olnud tarwis ſõjapidamiſeks jõudu kulutada, on toonud ſuure muudatuſe. Hoolimata ſelleſt, et maad tabas möödaläinud aastal põua tõttu näljahäda, on majanduslik ſeiſukord paranenud, mida näitab alataſa kaswaw wäljawedu. Samuti näitab raudteeolude paranemine, et ſeal kogu jõuga katſutakſe tööstuſt endiſele järjele tõsta. Mitte markiſetti wõi kodanliste daamide kõrinaid ei weeta ſeal ſisſe, waid maſinaid ja põllutööriistu.

Koosolek lõppes kell 9 õhtul.

Teine kongresſi päew.

(Abramſoni kõne järg).

Nõukogude Wenemaa põllumajandus elas paratamatult ſamaſuguſt kriiſi ſõjaajal üle, kui wabrikutööstuski. Igaſt ilmakaareſt ſisſetungiwad ſalgad laastaſid kubermangude wiiſi põllumajanduſe, põletaſid külad ja häwitaſid inwentaari. Ka põlluharijad iſe olid rakendatud ſõjawankri ette. See kõik ei wõinud mõju awaldamata jätta põllumajanduſe languſe peale. Külwipind wähenes, toiduainete hulgad kuiwaſid kokku.

Aga juba ükſainuke rahuaasta mõjus terwendawalt põllumajanduſe peale ſeal, kus ei kõrwetanud põud wiljawäljaſid. Ja ei oleks ſeda looduslikku häda tulnud, oleksime wõinud tunnistajateks olla, kuidas töölis-talupoegade riik end kiiresti üles ehitada ſuudab.

Edaſi peatab kõneleja nende põhjuste juures, mis ſundiſid Wenemaad uut majanduslikku kurſi wõtma. Ei ſaa ſaarena keſk kapitalistlikku ilma teostada üksainſal maal ſotſialismi. Senni kui pole rewolutſioon ka teistes maades häwitanud kapitalismi, peab töörahwa walitſus teatawaid järeleandmiſi tegema ja kapitalistlikkude rööwikutega kauplema. Kuid ſee ei tähenda weel tööliste wõimu likwideerimiſt. Ei, uue majandusliku kurſi tõttu on nõuk. walitſuſe ſeiſukord weel kindlamaks muutunud.

Aſudes waatlema tööliste liikumiſt wäljamail, leiab kõneleja, et kui kapitalistidel on korda läinud mitmel pool läbi wiia palgakärpimiſt ja tööaja pikendamiſt, ſiis tähendab ſee ſeda, et töölised on oma äraandlikkude juhtide kaudu ſedawõrd nõrgestatud, et nad ei jõua weel wäärikalt oma ſeiſukohti kaitsta. Töölisteklasſis, mis eſialgu organiſatſiooniliſelt nõrk, kaswab ſiiski klasſiteadwus, mida tõendab kommunistlikkude parteide kaſw nii Inglis- kui Prantſusmaal, Itaalias ja Sakſamaal. Hoolimata waljuſt terroriſt, mis neil mail walitſemas, awaldawad töölisteklasſi organiſeeritud oſad äärmiſt aktiiwſuſt. Eriti aktiiwne on Sakſamaa töölisteklass. Kuid ta on majanduslikult wäga kurnatud. Kuigi majanduslikud tingimiſed Sakſamaal on ſotſialistlikuks rewolutſiooniks olemas, ei ſuuda jälle töölised ſeda weel praegu läbi wiia. Sellepäraſt tuleb Sakſa proletariaadi paremate juhtide arwates, töölisteklasſi jõudu koondades olla iga ſilmapilk walmis rewolutſiooni läbi wiima.

Eriti Eesti oluſid käſitades, näitab kõneleja, et kõigiſt wäga ſoodſateſt tingimisteſt hoolimata, ei ſuuda meie kodanlus oma majanduslikku korda parandada.

Elatakſe ſahkerdamiſeſt ja ſpekuleerimiſeſt, nagu mujalgi. Tranſiit, mille peale ſuurt rõhku pandi, kipub käeſt libiſema. Ja loomulik oleks, et Eestil tuleks katſuda kõige tihedamasſe liitu astuda Wenemaaga. Aga ſeda ei ſöanda teha meie riigimehed.

Puudutades pikemalt Eesti maareformi, aſub kõneleja töörahwa poliitiliſe ſeiſukorra ſelgitamiſele. Töölistel puuduwad kõige elementaarſemad õiguſed ja wabaduſed, puudub töökaitſe, ning tööliste wahekorrad tööandjatega on jäätud waba kokkuleppe hooleks, mis ſünnib ikka tööliste kahjuks. Patriotism, uſk ja wägiwald on need abinõud, millega töölisi ſunnitakſe ſõnakuulmiſele.

Töölistel tuleb oma jõudu koondades pidada wiſa wõitluſt kahes ſihis — igapäewaste elutingimiste parandamiſeks ja lõppſihi eeſt.

Lõpuks paneb ette reſolutſiooni.

Sms. Kägu eſitab omalt poolt lühema reſolutſiooni. Mõlemad antakſe juhatuſe kätte kokkuſulatamiſeks ja wõetakſe hiljem järgmiſel kujul wastu:

Reſolutſioon poliitilis-majandusliku ſeiſukorra kohta.

Kapitalistliku ilmakorra kokkuwariſemiſe protſeſs laieneb meie ſilmi all järjeſt. Ikka ſelgemalt paistab tõſiaſi, et ilmaſõjas legipaiſatud ja purustatud walmistamiſt ei ſuuda kapitalistide klasſ jalule upitada. Kapitalistlik ilm pingutab jõudu, et päästa oma wõimu ja kurnamiswabaduſt. Miljonpäiſed talitſutatud ſõjawäed, politſei, kohtud, muuſkurid, papid, äraostetud ajakirjandus ja ſotſiaaliſamaalaſed püüawad päästa, mis iganes wõimalik. Ilmakodanluſe juhid ja rahakuningad rändawad üheſt konwerentſilt teiſele, tehes meeleheitlikke katſeid lagunenud kapitalistliku majanduſe uueſti jaluleſeadmiſeks. Kuid asjata: järjeſt terawamaks muutuwad ühiskondlikud wastolud awawad töörahwa laiemate kihtide ſilmad, ſundides proletariaati oma ajalooliſe ülesande täitmiſele kapitalistliku korra purustamiſele ja ſotſialismi teostamiſele.

Nii näeme: Õhtu-Euroopa kapitalistlikkudes maades järgneb üks kriis teiſele. Näib, nagu oleks turgudel ülewalmistus. Kuid ſee on pettepilt: ſuuremad rahwahulgad on waeſeks jäänud, paberraha hulk on määratumalt ſuurenenud, tema ostujõud ſeega wähenenud, ſaaduste hinnad tõuſnud. Ja nii

Oeſaare Radu

Tiblad.

(Järg).

Jaa, ſelleſt ſaab kõigeſt üle. Aga mitte kapod pole kardetawad, waid kripod*). Igal ſammul on warguſed, rööwimiſed, tapmiſed. Rahwas peab iga wõõraſt nägu wähemalt kahtlaſeks. Kripod hiiliwad nagu näljaſed koerad linna ſees ja ſerwadel. Panewad alaliſelt toime laialiſi läbiotſimiſi majades ja hulgaliſi ſisſepiireid awalikkudes kohtades. Küll ei näi neil olewat iſeäraliſt huwi põrandaaluste wastu. Aga kes neiſt peaks üleliigſeks taſu, mida kapodewalitſus tõotab iga põrandaaluſe pea eeſt?

Nüüd on Papi ees ſuur aas. Mets ühelt, lai luht jõega teiſelt poolt. Kewadine noor rohi, tikitud eſimeste lilledega, lokkab juba põõſaste ümber, waewalt nina näidates lagedal. Kuskilt külaſt ſiiaſattunud pääſukeſed narritawad kulli, kes laiſalt istub kuiwanud kaſe ladwas. Peoleo wilistab pajuokſal wõidu kuldnokaga, kes õõne pärna otſas oma piſikeſi poegi õpetab toont wõtma. Luha poolt ſammub lähemale wana iſakurg, kõrgele tõstes oma pikki koiwi ja uhkelt ümber wahtides.

Ning metſa puude wahelt ilmub kuju. Eſite tume ja ſegane, ſiis ikka ſelgem. Läheneb kergelt. Nagu ei puutukski jalad maha. Jääb ſiis otſiwalt ringi waadates ſeisma. Papp, miks Sa ei tule? Kus Sa oled?

Ning kogu aas ja ſelle elanikud näewad teda kutſuwat. Puuladwad, lillenupud, rohulipud teewad tema poole noogutuſi. Pääſukeſed istuwad puuokstele ja wahiwad otſides ümber. Kurg jääb ſeisma, peab keerates iga külje poole. Papp, miks ſa ei tule? Papp, tule wälja oma urkaſt ja muiga ühes päikeſega!

Käe puudutus äratab Papi unerammetuſeſt. Waene Papp! Peremees on tõſiſelt mures. Mis teha? Ehk ta ſööks ometi natukegi. Siin on pirukad. Siin lambaliha.

Kuid Papil puudub iſu. Ta wangutab ainult pead ja jääb ükſiſilmi wahtima talaprakku. Nüüd ei maga ta enam. On rinnus piinaw ükſildustunne wõi lihtſalt tüdimus? Ehk tuleb ſee haiguſe wäſimuſeſt? Aga miski poeb ſiſemusſe. Nagu katſuks ſeal ſarwedega ja proowiks nokaga. Siis torkab kergelt ja liigub ikka ſügawamale. Ei anna rahu. Nagu tõbi, mille wastu pole ei rohtu ega arsti.

Juba aastat paarkümmend on Papp umbes ſama wiiſi elanud nagu praegu. Ei mitte kunagi korralikkudes tingimustes. Korteris, kus kallid waibad põrandal ja linnud laulda wilistawad, ning lilled õitſewad akendel. Kuid mitte ſee pole põhjuſeks. Ta ei tunne nende elumõnuſuste järele mingit tarwiduſt.

Mis tal puudub? Ei mitte midagi. Ta on õnnelik nagu wiſt mitte keegi. Kõik, mis tema oma, mahub ära taskutesſe. Kõik, mis üle ſelle, on juba üldine warandus. Ei, mis on õieti tal weel oma? Jah, mis? Riided, peſu, ſaapad on ostetud üldiſe kasſa poolt. Kui homme tarwis neid muuta, wahetab ta nad ära mõne teiſe mehega. Kui wananewad — ostetakſe uued. Ja, niiſugune elu on juſtkui tema tarwis loodud. Ei oska enam ettegi kujutada, et ta mingiſuguſe waranduſe omanik on.

Papp ei ſaanud pidada muiget. Polnud enne kunagi mõtelnud ſelle peale, et ta tõeſti on proletaarlane, kes wõib pista käed püksitaskutesſe ja ütelda: Siin ma olen!

Mitte kunagi pole ta küll lugupidamiſt tunnud omanduſe wastu. Ta ei ſaanud omadeks pidada iſegi õperaamatuid koolipõlwes. Need kaduſid ſeltſimeeste kätte ſedamööda, kuidas nad osteti.

Aga ei, korra oli ta ſiiski omanik. Tädi pärandas talle terwe herraskorteri ſisſeade. Et üliõpilaſel oleks kergem kord adwokaadina aſutada oma kabinetti. Ja ſeda kraami ei tohtinud pärija mitte maha müüa.

Wastaſel korral pidi ſee minema Pühade-Hingede kogudusele. Pappi huwitas kõige enam küſimus, kuſt kogudus teada ſaab, kui ta tahab ära müüa mööbli. Ja et ſeda tegelikult näha, wõttis ta wastu kogu päritud asjad ja müüs ſamal päewal nad wahetkauplejale wõileiwa eeſt ära. Saadud raha eeſt ostis eneſele uue ülikonna, ſaapad, taskurätikuid. Läks ſiis raamatukauplustesſe ning ostis, mis wähegi ſilma torkas kirjanduſeſt.

Aga raha jäi ſiiski üle. Asjata püüdis ta ennaſt rahustada, et ſeda tarwis läheb edaspidi. Kuid teda waewas nagu luupainaja. Kui ta kodus raamatut luges wõi ſõi ehk istus ehk magama heitis, ikka waewas teda miski. Ja ſee oli: taskus on raha, mida ta harjunud pole kandma. Nagu öö nägi ta und koormaſt, mida peab ſeljas taſſima. Hommikul kobas ta niikaua ajudes ringi, kunni wiimaks weel asjad leidis, mida ſündis muretſeda.

Nüüd ei oska enam ettegi kujutada ſeda, et ta wõiks olla perekonnaiſa, kes kaswatab oma wõſuſid. Aga ometi oli ſee kord olnud nii. Ju üliõpilaſena oli tal kaks last ja päraſt weel kaks. Ühte nendeſt kaswatas ta peaaegu ükſipäinis. Istus hälli kõrwal ja muris õigusteaduſt. Oli ööd üleval ja walmistas eksami wastu uimaſe peaga. Jaa, ſee oli ta wiimane eksam. Ligi päew otſa ootas ta kuuldeſaalis korda. Ning kogu aja kerkis ikka ja ikka küſimus peas, mis poiſs teeb kodu. Oli üheltpoolt pahane, et ta pea topane ja kõikſuguſed mõisted ſegi kipuwad. Teiſeltpoolt aga tundus nagu uhkus, et ta korralik iſa on ja niiſama korralik üliõpilane. Wiimaks istub ta eksamneerija ees. Wana profesſori-tudi wahib talle otſa oma kalaſilmadega. Täis profesſor. Saterkuue ripp wahib wälja krae wahelt, juſtkui oleks wanamees praegu maha wõetud warnaſt. Pärib ja arutab. Juba ligi kolmweerand tundi. Papp wastab. Aga poiſs, kes nüüd tingimata karjub kodu, ei lähe meeleſt. Siis ſõnab profesſor: Te tahate, et ma hindakſin wastuſt wäga rahuloldawaks? Aga Teie oleksite pidanud wastama kolmanda pileti järele, kuid jutustaſite ſeda, mis ſeiſab neljandas?

Papp ſaab ärritatud. Korraga näib talle loll nii profesſor kui kogu ſee kuuldeſaali-täis noorimehi ja naisterahwaid, kes ſeal õieti kaeltega kuulatawad. Ma tahakſin ainult kiiremalt ſiit wälja pääſeda, wiskab ta. Profesſori ſilmad lähewad prillide taga weel pikemaks. Haarab järsku numbriteraamatu, märgib ſinna midagi ja lükkab järſult ſiis tagaſi. Papp pistab ſelle tasku ning tõttab koju poole. Alles mõne nädala päraſt märkab ta, et wastamine on mitte-rahuloldawaks tunnistatud.

Jo, ſee oli ammu juba. Ja juba kümmekond aastat on ta ükſi. Wõib olla ſellepäraſt, et ta päraſt enam eksamitele ei läinud. Ilma diplomita jäi. Lapſed? Ta peaks ehk kaswatama neid? Kuid mille pooleſt on nad paremad kui tuhanded? Et nad on pahemas ſeiſukorras kui teiſed, kuna puudub kaswataja — iſa? Kuid näib, et tema, Papp, ſiin kaſulikum on, kui andes kogu oma jõudu neljale lapſele. Ja mida need nii õieti kaotawad temaga? Wäga küſitaw. Siin on nende iſa. Päewad otſa tuhnib ta raamatuid, kirjutab wõi aeg kaob ſeltſimeestega arutades. Mis jääks tal üle laste jaoks? Wõib olla lapſed armastakſid teda. Aga niiſama nagu igale tütarlapſele on kallis elutu nukk, mis ſõnalauſumata pikali oma aſemel, ehk poiſile koer, kes jagab rohkem tähelpanu leiwakoorikutele kui noorele peremehele. Tema, Papp, poleks mitte keskpäranegi iſa. Perekond ei wõidaks midagi.

Tühjus tundub wahel. Iſeäranis ſiis, kui töö ei lähe. Kui tabanud mõni äparduſ wõi terwis on korraſt. Aga harilikult on ta kõige paremas meeleolus. Jaa, ta on täieſti õnnelik. Ei ole mudelit, mille järele õnn peaks tehtud olema. Igal inimeſel on ſee oma nägu. Nagu inimene iſegi

(Järgneb).

---

*) Kriminaalpolitſeinikud. Tõlk.

Maatööliste ühiſuste II. üleriikline kongreſs

otſuſtas ühineda Punaſe Amet. ühiſuste Internatſionaaliga ja wõttis wastu Eesti töörahwa ühiſe wäerinna 12 põhinõudmiſt.

eſineb nähtus: tarwitaja kannatab ränka kaubanälga, kuid ta ei ſuuda osta, walmistuſel ei ole ſeega turgu ja ſelle nähtuſe tagajärjel ſuletakſe wabrikud ja jäetakſe põllud ſööti. Miljonid töölised heidetakſe tänawale. Laiade rahwahulkade nälg ja wiletſus ſuureneb. Klassiwahede kuristik laieneb. Wõitlus kurnaja ja kurnatawa wahel wõtab järjeſt terawama kuju.

Kapitaliſtlikkude riikide majanduselu kokkuwariſemiſt kiirendab ſuurel määral äärmiſelt terawaks muutunud aſumaade iſeſeiswuſe wõitlus. Egiptuſe, India ja teiste aſumaade äralangemine annaks aga ſurmahoobi Euroopa kõige tugewamale kapitaali walitſejale — Inglismaale.

Oma hädaohtu tundes ja meeleheites oma wõimuwalitſuſt päästa püüdes rewolutſiooni tuleſt, ei wali kodanlus enam abinõuſid töölisteklassi mahaſurumiſeks. Endiſeſt wabameelſe kodanluſe „demokraatlikkude wabaduste" hüüdſõnaſt on jäänud järele paljas nimi. Töölisteklassi jaoks ei makſa enam wabadus.

Mitte ainult äärmiste riiklikte ſurweabinõude tarwituſele wõtmiſe teel ei ſunni kodanlus proletariaadi kaela pikemat tööpäewa ja wiletſamat taſu. Ei. Ta püüab proletariaadi ridu ſegi wiſata, pakkudes proletariaadile ſiin-ſeal ajutiſt armuandi, ſaates proletariaadi juure omad truud eſimaadlejad — ſotſialdemokraatlikud juhid 2 ja 2 ja poole Internatſionaaliſt ja Amsterdami ametiühiſuste liiduſt, kes hauguwad: „Enam tööd, enam kokkuhoidmiſt, wähem taſu!" Kuid kõik need abinõud ei ſuuda maha ſuruda töölisteklassi wõitluſt oma lõppſihi eeſt.

Proletariaadi eneſekaitſe kodanluſe metſiku pealetungimiſe wastu, järjeſt ſuurenew tööpuudus ning nälg wiib ka kõige mahajäänumad proletariaadi kihid möödapääſematalt poliitilisſe wõitlusſe, awades mahajäänute ſilmi ſelle tõſiasja ees, et iga majanduslik wõitlus on ühtlaſi poliitiline wõitlus — wõitlus wõimu päraſt. Ja nii õpiwad laiemad töörahwa kihid päew-päewalt ikka enam ja enam kodanluſe poolt oſawalt ülesſeatud wõrkudeſt wälja rabelema, pöördes ſelja kodanluſega kokkuleppeid ſobitawatele ſotſiaaldemokraatia juhtidele.

Proletariaadi wõitlus on ränk. See wõitlus on ſõjariistadeta proletariaadi wastupanemine ja omakordne pealetungimine pealaeſt jalatallani ſõjariistus olewa kodanluſe terasmüüri wastu. Minewikus on ſee wõitlus maksnud proletariaadile palju werd. Ta ſaab ka edaspidigi proletariaadilt palju ohwrid nõudma. Kuid warem wõi hiljem lõpeb ta paratamatult proletariaadi wõiduga.

Kuigi ilmaſõja tekitatud loodusjõuline rewolutſiooniline hoog on praeguſel ſilmapilgul tööliste hulkades wähenema hakanud, aſet andes wäſimuſele, ei tähenda ſee ometi milgi wiiſil kodanliſe ilmakorra aluste kindlustamiſt, ſeſt teadwuſeta rewolutſioonilikkuſe aſemel kaswab hiigla ſammudega töölistehulkade klassiteadwus. Kodanline kord iſe hoolitſeb ſelle eeſt, et ſuured majanduselu wapustuſed ka rewolutſioonilist hoogu tõstawad, mis ſiis teadlikumalt juhitult paratamata kodanliſe korra terasmüüri purustab.

Et aga Lääne rewolutſioon on wiibinud kauem, kui ſeda ette wõis arwata, ſee aſjaolu on tekitanud kauakeſtnud imperialiſtlikeſt ja koduſõjaſt ärakurnatud ning kõige maailma röövikuteſt ſissepiiratud majanduslikult mahajäänud nõukogude Wenemaal määratu raske ſeiſukorra, mida kohutaw wiljaikaldus weelgi ſuurendab. Kuid ſelleſt hoolimata ſuudab Wenemaa töölisteklass oma eelkantſid wõitluſes rewolutſiooni eeſt kinni pidada ja kapitaal ei ole ſuutnud nõukogude korda kukutada, waid ſee püſib endiſelt ja ſel aſjaolul on ſuur tähendus rewolutſiooni wõidu ſaawutamiſeks ja kindlustamiſeks Lääne.

Eesti majanduslik-poliitiline nägu ei erine oma peajoontes teisteſt kodanlisteſt ſuurmaadeſt. Eesti tööstus, loodud omal ajal Wenemaa turu jaoks ja eraldatud nüüd ſelleſt traataedadega ja tollimajadega, on äärmiſelt kokku kuiwanud. Eesti põllumajandus on maad annud ohwitſeridele, hallparunite wõſukeſteſt ſõduritele, igatſorti pulli- ja ſeemnewiljaühiſustele, kuna mõiſatöölised ja teiſed maata töölised on enamasti maaſt ilma jäänud. Töölised, kel korda läinud juhuslikult maad ſaada, on äärmiſelt raskes ſeiſukoras — hooneteta, inwentaarita — ja on ſunnitud warsti wõi hiljem maalapi hallparunile jätma.

Tööpuudus ſuureneb Eestis. Eesti tõuſikkodanlus ei mõtlegi wabrikutööstuſt tõsta ja põllumajanduſt kohendada. Eesti kodanlus ſpekuleerib. Eesti tõuſik aimab loomuſunniliſelt oma üürikeſt iga. Ta wõtab kuſt iganes ſaab ja kuidas iganes oskab. Klassiſõja kestes ſuured warandused kokku röövinud, Eesti töölisteklassi ſeljaſt mitu nahka mülginud, laiendab ja ſüwendab ta praeguſel ſilmapilgul niihästi oma marodöörimiſe ala kui ka töölisteklassi weel põhjalikkuma wäljakurnamiſe wabaduſt. Kokkukuhjatud raha, alatute prowokatſioonide, pettuste, heakäekäigu lubaduste jne. ohtruſel on Eesti tõuſikkodanluſe wäikearwuline pere ſuureks paiſunud. Riigikogu ja omawalitſusaſutuste walimiſel täielikku ülekaalu ſaades, on Eesti kodanlus riigiwõimu täies ulatuſes enda huwide teenistusſe rakendanud. Ta tarwitab ſeda wõimu niihästi enda rikkuste kokkukuhjamiſeks kui ka töölisteklassi maharõhumiſeks. „Liitlaste" ſõnakuulelik ori olles, iga tema wäikſemaki ſoowi juba ſuure käskija näojooneſt ette aimates ja ſeda orjaliku truuduſega täites, on ta ſaanud oma „de jure", ſ. t. omamaa töölisteklassi kurnamiſe ja näljutamiſe wabaduſe. Tänuks ſelle wabaduſe eeſt waatab ta rahulikult pealt, kui liitriikide röövkapitaal Eesti paljaks röövib.

Eesti tõuſikkodanluſe ſaagiahnuſel pole ühtki piiri. Endale igatliiki tegewuſe ja eraalgatuſe wabaduſt andes, riiklikke ettewõtteid eraalgatajate kätte ſahkerdades, on ta oma wõimuaparaadi — riikliku wõimu — muutnud äri- ja ſoomuſetegemiſe keſkkohaks, ühtlaſi ſepipajaks, kus Eesti töölisteklassile uuſi ja rängemaid ahelaid taotakſe. Ei lähe nädalatki mööda, kui jälle uuesti ei kuuleks miljonilisteſt riigiwargusteſt, hangeldamiſeſt kas „ſubiſewa" kaubaga wõi mõne muu kaſutoowa ainega. Lugu on ſinnamaale jõudnud, et Eesti kodanluſe pahem tiiw — ſotſialdemokraadid ja tööerakond on ſunnitud ſeda tõſiaſja pajatama, et Eestis ei ole peale ſoomuſetegijate ainuſtki kihti, kes oleks rahul tõuſikkodanluſe riigiwõimuga.

Kartes omamaa äärmiſelt kurnatud töölisteklassi wastuhakkamiſt, ſuurendab kodanlus oma kaitſewäge — küll alaliſe ſõjawäe, küll ſkoutide, küll igatſorti kaitſe- ja walweliitude ning kütiſalkade näol.

Eesti „demokraatlik" wabariik on üks kõige militariſtlikumaiſt maadeſt maailmas. Waletades nõukogude Wenemaa kallaletippumisplaaneſt Eestile, loodab Eesti ſuurkodanlus tuge leida wäikekodanluſelt määratu ſuure ſõjawäe ülalpidamiſeks. Ja ſelleks nõuab ta käesolewal aastal üle 1000 miljoni töörahwa näljapalgaſt kaudſete ja otſekoheste maksudena wäljapreſſitawat raha. Tööliste ja waeſema rahwakihi wastuhakkamiſe mahaſurumiſeks ja tööliste rüüſtatud ridade uuesti korraldamiſe takistamiſeks peab kodanlus omal abiks weel määratu ſuure karja awalikku ja ſalapolitſeid.

Salapolitſei agendid luuſiwad linnas ja maal ringi. Nad täidawad töörahwa paremate liigetega Eesti demokraatliku wabariigi wangikurkad. Aegajalt walmistawad nad ette „riigiäraandmiſe" protſeſſe, laastades ja terroriſeerides Eesti töörahwa peret.

Kildudeks lõhutud, äärmuſeni wäljakurnatud ja terroriſeeritud Eesti töölisteklass, kes klassiſõjas laskis end ſotſiaaldemokraatliste „juhtide" ja näkkide poolt kodanluſe ſõjawankri ette rakendada ja end rängemasſe omamaa tõuſikkodanluſe orjuſesſe needida, kui ſee oli werise Nikolai 2. ajal, on wälja jõudmas wiletſaſt hoopide wastuwõtja ſeiſukohaſt. Eesti töölisteklass korraldab oma ridu. Eemale tõugates eneſeſt kaitſepolitſei iſade ſotſiaaldemokraatide juhte, liitub Eesti töölisteklass ühiſeks wõimſaks wäeks, kes wõimas wõitlema töörahwa elutingimuste parandamiſe ja lõpuliku wõidu ſaamiſe ſihis omamaa kurnajate üle.

Eesti maatööliste ühiſustel on ſelles wõitluſes täita määratu osa.

Eesti maatööliste ühiſused aſutati ajajooksul, mil maatööliste keskel pettelootuſed liikuſid, nagu oleks proletariaadil maad loota kodanliſelt Eesti riigilt. 1920. a. kongreſſilt alates, mis kodanliſe „demokraatia" kodanliste ja ſotſiaaldemokraatliſe erakondade poliitika üldſe ja maaküſimuſes eriti juba ſuurel määral oli õiget hindamiſt leidnud laialiste maatööliste kihtide keskel, aſuſid Eesti maatööliste ühiſused klassiwõitluſe aluſele. Selleſt ajaſt peale omab maatööliste ühiſuste tegewus ikka ſuurema tähtſuſe Eesti proletariaadi wõitluſes. Maatööliste ühiſuste astumine ühiſesſe wäerinda tööstustööliste, eeſtkätt Tallinna töölisteühiſustega, ſuurendab märkſa ſeda jõudu, mis Eestimaa proletariaat wastu ſeab kodanluſe ühiſele wäerinnale ja mis Eestimaa töörahwa peab wabastama orjuſeſt ning wiletſuſeſt.

Omas rängas wabastuswõitluſes ſammub Eesti töölisteklass ühes Punaſe Ametiühiſuste Internatſionaaliga.

(Järgneb).

Riigikoguſt.

Koosolek neljapäewal, 16. märtſil.

Neljapäewaſel koosolekul eſines ſots K. Ast pikema kõnega riigi eelarwe üle. Arwustab terawalt üldiſt walitſuſe poliitikat ja üksikuid ministeeriumi. Eriliſe walgustuſe alla wõtab kõneleja ſõjaministeeriumi. Kõneleb kuritarwitusteſt 1. diwiiſi ſtaabis, mille juhatajaks kindral Tõnisſon. Kannab ette hulk üksikasju, muu ſeas andmeid Tõnisſoni metſaſahkerdamiſeſt, milleſt ſaadud ſummad mitte riigi ega diwiiſikassasſe ei läinud. (Soots kohalt: Aga kui diwiiſil ei olnudki kassat!) Kui diwiiſil kassat ei olnud, ſiis oli ſelle eeſt diwiiſi ülemal küll kassa, kuhu ſiis ka ſarnaſed ſummad läkſid. Edaſi räägib ſalonwaguniſt nr. 1. Lõpuks teatab, et ſotſid niisuguſe eelarwe poolt ei ſaa hääletada.

Asti järele kõneleb kristlane Lattik meie kooliſt ja leiab, et kool olla kõlbliſelt langenud ning ſelle põhjuſeks olla — uſuõpetuſe puudumine.

Lõpuks räägib Grigorjew ümberrahwustamiſe poliitikaſt Petſerimaal.

Koosolek reedel, 17. märtſil.

Aſunikkude ehituslaenu ſeadus 2. ja wäikemaapidajate rendilepingute pikendamiſe ſeadus 1. lugemiſel wõetakſe wastu waielusteta.

Pikki amnestia ſeaduseelnõu wõetakſe eſimeſel lugemiſel wastu.

Sel puhul wõtawad iſeſeiswate rühmaſt pikemalt ſõna Joonas ja Piiskar.

Eelarwe puhul eſines ſots Rei pikema ſotſialismaailmliku ſiſuga kõnega ja Sorokin wenelaste ſeiſukohaſt.

Selle järele eſines riigiwanem Päts ligi kolmetunnilise kõnega, mis ſiſaldab iſiklikke mälestuſi ja harutuſi riikliku iſeſeiswuſe rekwiſiitideſt ehk waradeſt. Räägib anekdoote, kuidas 15-meheliſed ſalgad tahtnud Eesti riiki kukutada ſel teel, et nad kawatſenud raadiojaama üle wõtta ja „kõigile, kõigile" üks tubli raadio ſaata riigikukutamiſeſt, ent ſelle geniaalſe plaani ajanud Einbundi Puri poiſid nurja ja Eesti riik olnud ſeega äärmiſeſt hädaohuſt päästetud. Lõpuks teatab riigiwanem, et Eesti riik olla nagu uus talu ſoo maa peal ja ſelleſt talust tulla luua niisugune riik, mis teiste riikide kõrwal ſugugi häbisſe ei jääks.

Koosolek teiſipäewal, 21. märtſil.

Wõetakſe teiſel ja kolmandal lugemiſel wastu mõned wäikſemad ſeaduſed, muu ſeas ka aſunikkude ehituslaenu ja wäikemaapidajate rendilepingute pikendamiſe ſeadus.

Amnestia ſeaduſeſt wõi wärdjaſt, nagu ſeda pahemalt poolt waheleüüetes nimetatakſe, ei jää midagi järele. Hääletatakſe maha pealkiri ja ka „ſeaduſes" leiduwad poolteiſt paragraafi, ſamuti kõik parandused ja täiendused, mis ſms Piiskari poolt ette pannakſe, nii et ſeaduſeſt jääb järele walge leht ja ſelle tõttu kolmandale lugemiſele enam ei tulegi. Sel puhul ſeletab Einbund, et Eesti wabariigi türmides ainult 150 poliitiliſt wangi olla, mis pahemal pool ägedad proteſtid eſile kutſub.

Eelarwe puhul jutustab kommuniſt ſms Kägu muu ſeas üksikasju wangidega ümberkäimiſeſt wabariigi türmides.

Lõbuſaks wahelugemiſeks tõſiſel ajal kujuneb Ernitſa kõne, mille peaſiſuks korskus ja Petſerimaa ſetud ning Narwowa taguſed ingerlaſed.

Koosolek kolmapäewal, 22. märtſil.

Eelarwe puhul arwustab weel ſots Pawadre mõnda üksikasja eelarwes. Sotſid ei ſaawat eelarwet ega walitſuſe poliitikat toetada, ſeſt ſel wiiſil minnes riigi „rekwiſiite" ei kindlusta, waid need tee peale ära kaotatakſe.

Sms Piiskar peatab pikemalt riigiwanema kõne juures. Läinud aastal tähendas riigiwanem ſiit kõnetoolilt, et on töölisi rahumäele ſaadetud ja weelgi ſaadetakſe, ning et demokraatia hea ema ei olla, kes igale lapſele bonbonkſi ſuhu pistab. Töölistele annab ſee demokraatia muidugi bonbonkſi aſemel koha rahumäel, kuid teiſelt poole jagatakſe ometi ohtral käel bonbonkſe wälja kogupõllumeeste mühiſewate kaerte ja kontſeſſioonide näol jne. näol. Kõneleja arwustab terawalt riigiwanema kõne üksikuid kohti.

Sõna ſaab weel ſms Wanja ja lõpuks eelarwe kommiſjoni aruandja Kukk.

Eelarwe wõetakſe wastu iſeſeiswate, kommuniſtide ja ſotſiaaldemokraatide wastuhääletamiſel.

Töörahwa ühine wäerind

12. põhinõudmiſega on otſustanud ühineda:

Tööliste koosolek Walgas.
Narwa kiutööliste ühiſus.
Worbuſe tööliste ühiſus.
Dwigateli tööliste koosolek.
Koſe tööliste ühiſus.
Tallinna Transporttööliste ühiſus.
Tallinna Toidu- ja Maitſeainete walmistajate ühiſus.
Abja tööliste ühiſus.

Juristid, organiſeerige honoraarita kaitſe töölisesitajatele!

Tallinna Töölisühiſuste Keſknõukogu Juhatus ſaatis järgmiſe kirja „Päewalehe", „Waba Maa", „Kaja", „Tallinna Teataja" ja „Postimehe" toimetustele:

Tallinna Töölisühiſuste Keſknõukogu Juhatus pöörab toimetuſe poole, et ta järgmiſe kirja awaldaks:

Lähemal ajal tuleb arutuſele „115" protſeſs. Sõjaringkonnakohus peab otſuſe tegema 115 töölisklassi eſitaja (riigikogu liigete ja nende kandidaatide, omawalitſus-eſituskogude liigete ning nende kandidaatide jne.) kohta. Süüks antakſe meie eſitajatele, et nad — kommunistid olewat ja põrandaaluſe partei tegelastega üheskoos makswat korda kukutada kawatſenud.

Tallinna organiſeeritud tööliste keskasutus leiab, et ſel poliitiliſel protſeſſil, mille ſarnaſt ainult tſaristlikul Wenemaal leida wõis ja mis näitab, et walitſus ja rippumatu kohus mitte demokraatliku wabariigi ſeaduſteſt ärarippuwad pole, waid, et Eesti demokraatliku wabariigis ſeaduſed õhku rippuma on jäänud, ei ole mitte ainult tähtſus töölisklassi wõitluſes oma õiguste eeſt; ſee ſuur kunſtlikult ülespuhutud protſeſs puudutab iga auſat kodanikku, kel poliitiliſed wabaduſed mitte tühjaks ſõnakõlkſuks pole.

Kuna Eesti organiſeeritud töölisklassil aineliſed wõimaluſed puuduwad niisuguſes ſuures kohtuasjas kõigile kaebtusaluſtele korralikku juriidiliſt kaitſet korraldada taſu eeſt, pöörab Keſknõukogu Juhatus Eesti wabariigis aſuwate auſate õigusteadlaste poole ettepanekuga ilma honoraarita „115" protſeſſis kaitſjatena üles astuda.

Teatada palutakſe: Tallinn, Gogoli puiestee 4, T. T. Keſknõukogu Juhatus. Eſimehe eeſt: (allkiri). Sekretäär: (allkiri).

Töölisteühiſusteſt ja töökohtadeſt.

Tallinnaſt.

Transport-ühiſuſe peakoosolek

oli 19. märtſil ſ. a. „Tööliste Keldris".

Eſimees Andrejew annab aru juhatuſe tegewuſeſt ja näitab, missuguste raskustega on wõideldud; eelmine juhatus paigutati patareisſe ja kõik ühiſuſe warandus ja raamatud läkſid kaduma. Uue juhatuſe walimiſeks ei lasknud politſei koosolekut kokku kutſuda. Likwideerimiſe ettekäändel ſai ainſa järelejäänud rewiſjoni kommiſjoni liikme poolt koosolek kokku kutſutud, kus praegune juhatus waliti. Juhatus on püüdnud ſadamas tööd oma kätte koondada, millele aga palju takistuſi on tehtud ſadamawalitſuſe kui ka wabariigi politſei poolt, kes rewolwer peos inimeſi töö juureſt ära ajas. Ühiſuſe töö oli ainult linaaitades, kuna ſee ka nüüd ära wõeti.

Eſimehe aruande järele tekkiwad waieluſed, kus juhatuſele ette heidetakſe, et ta ſiiski pole kõiki teinud, et näit. linaaida tööd oma käes pidada ja on üksikuid iſikuid töölt tagandanud põhjusteta. Et ſeda ei korduks, antakſe juhatuſele õigus töölt kõrwaldada iſikuid, kes ei ſuuda klassiteadlikku tööliſe wääriliſelt töötada. Kassahoidja aruanne wõetakſe waielusteta wastu.

Juhatuſe ſoowitus, et transportühiſus ühineks N. E. Meremeeste Liiduga, tunnistatakſe tarwilikuks ja walitakſe läbirääkimiſi pidama ſmd Kutopõlt, Andrejew ja Kamberg.

Ühtlaſi tunnistab koosolek T. T. Ü. Keſknõukogu poolt ülesſeatud ühiſe wäerinna 12 ſeaduslikku nõudmiſt õigeks ja töörahwa ühiſe wäerinna rõhujate wastu tingimata tarwilikuks.

Juhatusſe waliti: ſmd Kamberg, Suster, Poller, Eller, Lauriſtein, Leewald ja Weiram, rewiſjoni kommiſjoni: ſmd Ellsmann, Sanſtröm, Kukk, Hindrei ja Elmik. Wanemate kandidaatideks waliti ſmd Poller, Tondi ja Eirk. Kinnitatakſe juhatuſe otſus liikmemaks poole protſendi peale tõsta, alammääraga 15 marka.

Juhatus paneb ette annetada ühiſuſe kassaſt Wene näljahädaliste toetuſeks 25.000 marka, „Tallinna Tööliſe" toetuſeks 5000 marka ja Keſknõukogu kassa toetuſeks 10.000 marka. Otſustati annetada kõik palk, mis üle 300 m. päewas wälja teeb, Wene näljahädaliste toetuſeks. Tööliste ajakirjanduſe toetamiſeks kohustati juhatuſt kolmweerand liigete arwu jaoks „Tööd" tellida ja edaſi ſaata.

Tallinna Toidu- ja Maitſeainete walmistajate ametiühiſuſe

aastapeakoosolek oli 19. märtſil ſ. a. „Tööliste Keldris". Juhatuſe ja rewiſjoni kommiſjoni aruanded wõeti ilma pikema waielusteta wastu. Keſknõukogu juhatuſe liige Mahlberg ſelgitas tööliste ühiſuste peale awaldatatawat ſurwet wabariigi walitſuſe poolt ja pani ette Keſknõukogu poolt ülesſeatud 12 ſeaduslikku nõudmiſt, mis ühel häälel wastu wõetakſe. Et ühiſuſe põhikiri liiga kitſas on, otſustatakſe Keſknõukogu poolt wäljatöötatud põhikiri wastu wõtta, mis palju laialiſem, kui wana. Ühel häälel wõeti wastu ettepanek „Tööd" tellida juhatuſe kaudu. Laen, mis Keſknõukogule antud, otſustati kinkida tööliste kirjanduſe heaks. Tehakſe juhatuſele kohuſeks moodustada noorſoo- ja nais-organiſeerimiſe kommiſjonid. Wene näljahädaliste toetuſeks otſustati 1500 marka annetada. Otſustati Reieri tubakaſaaduſed boikotti alla jätta. Liikmemaks määrati protſendiline, nimelt pool protſenti palgaſt ja alammäär 10 marka. O.-ü. „Tubaka" juures lastakſe wanemaid töölisi lahti, kuna uuſi, kes õppimatud, koha peale jäetakſe, — otſustati koha peal koosolek kokku kutſuda, kes aſja kohta ſeiſukoha wõtaks. Lõpuks kutſub E. I. S. Tööliste partei keskkomitee liige ſms Mahlberg klassiteadlikke töölisi nimetatud parteisſe astuma.

Balti puuwilla

wabrikus kihab elu nagu ſipelga peſas. Organiſeerimisnädal tõi wabrikusſe wärsket õhku. Kiutöölisühiſuſe liigeteks astuſid nädala jooksul ligi 400 töölist. Praegu ühiſuſel peale 500 liikme. Organiſeerimiskommiſjoni liikmed olid agaralt ühiſuſe huwide eeſt wäljas, ſelle peale waatamata, et mustad jõud neid terroriſeeriſid. Mustade laine ähwardas organiſeerijaid wabriku wärawaſt wälja uhtuda. Toon paar fakti, mis nende musta äri paljastab. Niidirullide tegemistöökojas kirjutaſid endid 10 töölist ühiſusſe. Poolmeistrid annawad mõista, et neile, kes ühiſuſe liikmeks astuwad näidatakſe lähemal ajal, kuhu puuſepp ukſe teinud, kõik andſid liikmekaardid tagaſi. Niidikambris töötab keegi welskeri kanawarguſe päraſt trahwitud naistööline, kes organiſeerimiskommiſjoni liigete ſaalitulekul kaagutab: „Näete, kommunistid tulewad hingeſid püüdma", paneb käed puuſa ja lärmab: „Waatame järgi, kes meie töökojas nendega ſidemes". Meister Lomtjew tiris naistöölisi inſeneri palge ette. Wanem ſeletas, milles aſi ſeiſab, ja inſener käskis naiſed wabastada meiſtri herra wõimuſeſt. Lomtjew karjus: olgugi et walitſuſe poolt lubatud, aga minu oma jaoskonnas ei luba ühelgi tööliſel ühiſuſe liikmeks astuda, ja aſi nudi. Nüüd astuwad töölised ſalaja ühiſusſe, nagu Einbundi poolt tagakiuſatud põranda all olewasſe parteisſe.

Naisſeltſiliſed! Ärge laske endid meiſtriteſt, poolmeiſtriteſt, ega Puri palgaliſteſt konnupoiſteſt hirmutada. Las' nad kiſawad, et kõik need on kommunistid, kes töölisühiſustesſe liikmeks astuwad. Organiſeerige, kunni kõik töölised ühiſuſe liikmed on. Näidake, et naistöölised organiſeerimistöös meestöölisteſt maha ei jää. Oma üldkoosolekul naelutage kaagutajad häbipoſti!

Töö ſeiſak Balti puuwilla wabrikus.

20. märtſiſt peale ſeiſab Balti puuwilla wabrik puuwilla puuduſel. Seiſak tingitud ſelleſt, et puuwilla laew jääs kinni. Enne ſeda tegid mõned jaoskonnad ületunde. Nüüd aga tuleb kodu käppa imeda. Töölised peawad iga hommiku wabriku wilet kuulama, mis tööleminekule ſignaaliks. Wanemate nõukogu peaks töölistele ſeiſupäewade eeſt taſu nõudma, ſeſt tööſeiſak ei olene töölisteſt waid wabriku walitſuſeſt.

Tööliste „õigusteſt"

mida „uuemiſe korra määrustes", „armulikult" töötatud, ei näi Ilmariſe tehaſe „ſuured ninad" ſugugi hoolwat. Kui on mainitud ſeaduſtes lubatud tööajal einet wõtta ja 5 minutit enne wilet riideisſe panemiſeks jne. tarwitada. Kuid needki „õiguſed" on ainult paberile jäänud. Juhtub mõni kohalikkudeſt wõimumeesteſt märkama, et tööline tööajal kehakinnitust wõtab, ſiis kärgitakſe ja paugutakſe ſarnaſe „ajaraiskajaga" nii, et ſellel tahtmine peab kaduma, ſeda „õigust" teine kord weel tarwitada, ſeletades, et ſööma peab enne kella 7 ja peale kella 8 ja. et ſarnaſtel „logelejatel" tehaſes ruumi ei ola.

Niiſamuti peawad töölised oma 5 minutilist waheaega kartuliſes ja ſalaja mööda ſaatma, ſeſt ka ſiis wõib wagaſärg ſamaſugune olla.

Nii ſuureks on kaswanud juba kurnajate ülbus, et iſegi nende endi poolt wäljaantud ſeaduste peale, kui need ſõnakeſe töölise kaſuks räägiwad, käega lüakſe ja talitakſe meiſtrite tuju ja heakſarwamiſe järele. Sasſt.

Tſelluloſeſt.

Wabrikus tekkis mõni päew juba warem jutt, et wanemad töömehed, kes 20 ja rohkem aastat wabrikut orjanud, wabrikuwalitſuſe poolt mingiſuguſe juubeli puhul 15. märtſil ſ. a. kinki ſaawad ja nimelt õige ohtralt — mitte alla 15.000 marga. Kuid wabrikuwalitſus kutſus nimetatud päewal töölised kokku, et neid pildistada ja need äralwalitud töölised olid ſellega õige rahuldatud, ſeſt lubati ju wabriku direktori poolt ſellele taſuta pilt, kes waguſalt paigal ſeiſab ülesswõtte ajal — pildi, kus mina „direktoriherraga" ühes üles wõetud. Peetakſe ikka weel ſuureks auks, kui wabrikuwalitſus wähe inimlikumalt ümber käib.

Alles jõulu ajal oli Tſelluloſes juhus, kus töölised meiſtritele kinkiſi tegid, nüüd teine peaaegu ſarnane, — ſeſt ülemuſe meeleheaks on mõlemad tehtud. Kas ikka weel loodetakſe nende wanade wõtete peale (ſabaliputamine ja kintſukaapimine), misſuguſed juba küllalt näidanud on, kui head wilja nad kannawad. Armu ei ole teil, kes libedad püllate olla, wabrikandi rahaiha ees ſiiski ja kahekümnenda aastaſaja tööline ei taha armuſt midagi, ſeſt inimeſel on inimeſe wäärtus, aga wabrikant hindab töölist ainult kui töölooma.

Harjumaalt.

Ei ſaa palka kätte.

Kohila wallas Salutaguſe mõiſas on omanikuks Eesti ſuguſt tõuſik nõnda nimetatud herra „Korjus" endine Tallinna lihunik, kes endale wanal heal hallil ajal pimeduſe jüngritega äri ajades miljonid kokku kaapis, millo eeſt tema ka mõiſa oſtis. Tema ſuurepäraliſeſt eluwiiſiſt on näha, et tal ſeda wa Eesti paberi pahna küllalt näib olewat, aga ſiiski tööliste palku ſee tõuſik maksta ei taha. Palju töölisi, kes päewiti minewal ſ. o. 1921. aastal kewadel ſelle tõuſiku juures töötaſid, kaebawad, et ei olewat weel minewakewadeſt palka kätte ſaanud. Aastatöölisi on ſeal mõiſas 15—16 perekonda, kelle aastapalk puhtas Eesti pahnas 10.000 marka ja peale ſeda wilja palk. Töölised on ſellaſt ſummaſt wäga wähe kätte ſaanud. Suure nurumiſe ja palwete läbi annab „auwäärt" walitſeja herra waheſt mõnele 3, 4 ehk kuni 500 marka nõnda kuidas ta heaks arwab. Nõnda ſama on ka lugu wiljapalgaga. Annab meelituſeks mõnele wahete wahel natukene, aga korraga ei ſaa keegi oma oſa kätte. On kuulujutud mõiſa tööliste ſeas olemas, et ſee walitſeja herra armaſtawat ka waheſt mõnda töölist laſta oma kepi otſa nuuſutada.

Küll on mitmed mehed tööliste ſeaſt palga mitteſaamiſe ſuhtes linnas töökaitſe komisjaride juures kaebamas käinud. Seal on mitmekordſete kaebuste peale wastuſed antud, et tulewal nädalal ſõidame kohapeale wälja aſja korraldama. Ja tõesti on ka näha olnud, et need herrad kellede juures kaebamas käidud, on ka küll autodega mõiſas käinud, mitte aga ſiiski tööliste palga ſaamiſe korraldamiſe aſjus, wald lihtſalt ütelda — tõuſiku juures wõõraks.

Nüüd on „armuline" walitſejaherra mitmel töölisel üles ütelnud, muidugi nendele, kes julgeſid kaebamas käia.

Salutaguse töölised, ärge olge loid, ja ärge olge keegi tõuſiku ehk walitſeja kintſu kaapijad, waid ühinege iſekeskis, ja kaitſege üheskoos ühte teiſt. Teid on kaunis kogu, ka o n Teil wäike wabrik. Ühinege kõik, aſutage endile tööliste ühiſus.

Salutagune.

Kaheſugune mõõdupuu.

Alatwere walla „kõrgem" ſeiſus organiſeerib ſugupullide ühiſuſt, ametnik Põhjaka eeſtwedamiſel. Wallanõukogu walimisteſt tööliste ühiſus oſa ei wõtnud, ja ſellepäraſt iſtuwad ſeal hallparunid. Üks popsnik, kes peremeeste poolt waliti, jammub hallparunite eesrinnas. Wiimaſel wallanõukogu iſtumiſel arutati kooliteenri palgaküſimuſt. Kooliteener ſai ſiiamaani 200 mk. kuus. Mõni aeg tagaſi otſustati 500 mk. anda, kuid kasſat rewideerides jõuti otſuſele, et ſelleſt kuupalgaſt wõib kooliteener ennaſt liig raswaſeks nuumata. Koosoleku alguſel ſeati palk 400 mk. peale kindlaks. Liſati 10 m. kaupa juure. Muu ſeas teatas nõukogu eſimees Lillewäli kooliteenrile, et linnaſt ſaab rukkipuuda 150 m. ja lakknahka ſaapad 300 mk. eeſt kätte. Ega ſinu jalad lakknahka ſaapaid kanna ja ſellepäraſt ſaad ühe paari ſaabaste rahaga 2 paari „prostoi" ſaapaid. Higistati mis hirm ja lõpuks määrati 450 m. peale kindlaks. Toonitati, ega ſinul raske töö ole. Küllap lapſed aitawad puid ſaagida ja kanda. Maad kooliteenril ei ole. Tuba wõeti käeſt ära. Peab elama klasſitoas. Kel mõistus ſelge, wõib arwata, mäherdune 450 margaliſe kuupalgaga kooliteenri elu wõib olla. Iga päew tuleb 3 korda köle otſa näppude wahel keerutada, mõeldes nälgimiſele lõppu teha. Hiljuti tuli koolijuhataks keegi punaſeid wihkaja koolipapa ja ſellel muretſeti korter rätſepa juure. Rätſep nõudis 200 mk. üüri kuus ja 3 ſülda puida aastas. Wallanõukogus arutati ſeda ja kõik toonitaſid ühel häälel: wõib rohkemgi üüri maksta ja puid anda, eks ta lapi wahel koolipapa pükſe. Hallparuniteſt wallanõukogu ei pane piibli ſõnu „Kaheſugune mõõt on Isſanda meeliteenri kaſuks midagi katſuma ette wõtta.

Üks waluſamateſt küſimusteſt

maatöölistel on arsti abi ſaamine, mis kohati kauge maa, teiſeks kalli makſu tõttu kätteſaamatuks jääb.

Et wähegi waeſemale rahwale wastu tulla, arstiabi kätteſaamiſes, otſustanud Harju maakonna walitſus määrata terwishoiu jaoskonna arstidele 10.000 marka kuus palgaks, peale ſelle makſab weel haige arsti juure tulles 35 marka ja arsti koju wiies 100 marka.

Loodeti palju, nii mõnigi rõõmustas eſialgu, kuid tegelikult jäi ſeiſukord endiſeks. Waene inimene ei ſaa ikkagi arsti kätte.

Raaſikul, waatamata takſiſt ja kõigiſt, tegutſeb jaoskonna terwishoiu arſt **Dr. Hertel**, kui kuningas wõi iſewalitſeja edaſi.

Pühapäewal 5. märtſil tuli mõiſa teomees R. arsti haige juure wiima.

Aga oli hulk waewa olnud, enne kui hobuſt ja rege arsti wiimiſeks ſai palgata, kuid arſt ſellega ei leppinud, mees läks uuesti ſaani otſima millega alles arſt wälja ſõitis.

Weel ſuurem oli aga teomehe imestus, kui arſt 100 marga aſemel 375 marka nõudis.

Juba waremalt on awaldatud kirjutuſi Dr. Herteli teguwiiſide üle ajalehtedes, kuid kõik tagajärjeta. Nähtawasti ei taha wiſt walitſus ſääraste herrade jaoks paragraafi leida, mis ſunniks ka need määruſi ja takſiſi pidama. Kohaliku rahwa ſeas on nurin arsti üle takſiſt mitte kinnipidamiſe, ſaanide kui ka wankrite waliku tõttu üleüldine.

Ja jah, eks ſee ole ju waba kokkulepe, mida meile, maatöölistele, nii ſoowitatakſe.

Sulane.

Walgaſt.

Kõnekoosolek.

Pühapäewal, 12. märtſil korraldas Walga tööliste ühiſus kino „Ilmarine" ſaalis rahwakoosoleku. Nii ruumikas kino ſaal kui ka kõrwalruumid oli rahwaſt tungil täis, arwu pooleſt waſt kuni 700 inimeſt.

Kõnedega eſineſid ſmd Kägu ja Hanſen. Mõlemad ſeltſimehed kirjeldaſid kujukates wärwides ſeda olukorda, milles töölistel tuleb Päts-Einbundi demokraatia „eedenis" elada ja tegutſeda. Selle olukorra kirjeldus aga äritas Walga „tähtſamad ninad" niiwõrd wihale, et nad trampima ja wilistama pistſid.

Kuid aſi oleks kergesti niikaugele läinud, et neid rahwa poolt lärmitſemiſe päraſt wälja oleks tiritud. Kuuldus koguniſti hääli „wiſake nad ſealt ülewalt alla, pekske minema, maha käratſejad" jne. jne.

Kõnelejad tutwustaſid koosolijaid weel 12 nõudmiſega, mis Tallinna tööliste ühiſuste poolt töörahwa ühiſe wäerinna algnõudmistena wastu wõetud ja panid need koosolijatele wastuwõtmiſeks ette, mis ka kõigi koosolijate poolt ühel häälel wastu wõeti. Imelikul kombel ei julenud iſegi lärmitſejad neile wastu hääletada, wõi olid nad hirmul koosolekult põgenenud.

Olgugi, et kõnelejatel ajapuuduſel (ruumid tulid kella 2 wabastada) wõimata oli kõiki põlewamaid küſimuſi pikemalt käſitada, oli Walga kodanlus niiwõrd ära hirmunud neiſt kaheſt kõneſt, et juba oma wiimſete reſerwide tarwitamiſele oli mindud. Korteris, kus ſeltſimees Hanſen peatas, wõeti wõimude poolt „rewideerimine" ette. Iſikutunnistuſi waatama olid ilmunud linna politſei ülem kui ka kaitſepolitſei ühes ühe wäikſema „ninaga". Samuti oli kaitſepolitſei wäga hirmul olnud ſmd Kägu Walgas wiibimiſe üle. Saatnud oma agendid igasſe ſöögipoodi ja putkasſe, kuſt Kägu midagi oſtnud, küſima: kas Teie ei tea, millal ta minema hakkab ja kas ta kauaks weel ſiia jääb.

Seltſimehed Walga töölised. Teie näete, kuidas kodanlus oma olukorra päraſt hirmu tunneb. Te näete, kui mugaw tal on ilma rahu rikkumata töölisi kurnata. Korraldagem weel ſagedamt koosolekuid, ei wähem arenenud klasſiwendi aruſaamiſele wirgutada. Te näete, kui palju iga wähem kui liigutus kaaſa mõjub. Kui meil on oma tugew tööliste klasſihuwiſid kaitſew ühiſus, ſiis ei julge kodanlaſed piukſatagi.

Wõrumaalt.

Raiooni ülem on kuberner ja omas raioonis tſaar ja jumal.

Karilatſiiſt, Wõrumaalt. Hiljuti tõi ſiia üks tööline „Tallinna Töölise" ja „Töö" üksikud numbrid ja iſeſeiswate ſotſialistide üleskutſeid Wenemaa näljahädaliste aitamiſe ja partei oſakondade aſutamiſe kohta. Tööline tahtis neid ſowijatele wallamaja juures wälja jagada, kuid hallparuniteſt wallaiſad nägid ſelles ſuurt pattu, ning keelaſid ära. Kui ſiis tööline hallparunite keeluſt hoolimata lehti laiali laotas, kutſuti politſei kordnik — raiooni ülem **Loff** Karaskilt. See oli muidugi walmis wallaiſade käsku täitma ja ütles: keelan ära nende lehtede laiali laotamiſe. Kui tööline kordnikult ſeletuſt päris tema teguwiiſi kohta, wastas wiimane, et temale ei ole ülemuſelt käsku tulnud nimetatud lehtede ja üleskutſete laiali laotamiſe lubamiſe kohta, ja ſellepäraſt tema ei luba.

Waatamata töölise ſeletuſe peale, et lehed on awalikult ilmuwad, ja põhiſeaduſe järele on maljew trüki ja ſõnawabadus, jäi herra raiooni ülem oma keelu juure kindlaks. Nõnda auſtawad korrapidajad meil omi ſeaduſi. Lugedes üleskutſete alt nimetuſt „Eesti Iſeſeiſew Sotſialiſtlik tööliste partei, küſis ſee kõrge ülemus (nähtawasti on tal nii ſuured õiguſed, kui tſaari ajal kuberneril); „kas ſee partei on kommunistide wastane wõi ei?" Tööline wastas: „Mis ſee mulle korda läheb!" Selle peale jäi kõrge ülemus kahtlema. Siseminiſter peaks hoolitſema, et kurſustel ſaaks kohapealſetele „kuberneridele" ſeletatud, mis on iſeſeiswate ſotſialistide tööliste partei.

Muidu elawad töölised ſiin wiletſalt — kannatawad tööpuuduſe all. Wallanõukogus on peremehed maaliitlaſed. Walimiste ajal andſid maaliitlaſed töölistele lubaduſe, et kui nende poolt hääletawad, ſiis ei aeta neid onnideſt kuuſe alla. Töölised jäid kartma ja hääletaſidki maaliitlaste poolt. Nüüd aetakſe töölised põeſa aalla — ſaawad oma palga kätte.

Pealtnägija.

Annetuſed „Tallinna Töölise" heaks.

20. weebruariſt alates on tulnud annetuſi „Tallinna Töölise" heaks: Allik — 100 m., Lutre wabriku kasti jaosk. — 442 m., K. R. — 40 m., A. Puskar — 160 m., Kuppar — 105 m., Transport ühiſuſelt — 13.350 m., Tärkmann — 250 m., L. M. — 80 m., A. Tambug — 100 m., W. J. 20 m., Transport ühiſus — 10.000 m., S. M. — 25 m., M. Lapp — 20 m., wabatahtliſed annetuſed naistööliste koosolekult 3. märtſil — 1.012 m., Zimmermann — 100 m., K. E. 5 350 m., Aal — 100 m., W. Jürjewi kaudu — 125 m., wabatahtl. annetuſed naistööliste koosolekult 8. märt. — 1.476 m., Kiutööliste üh. — 1.500 m., R. R. — 801 m., Naame — 300 m., Tomſon — 4.500 m., A. Oneks — 365 m., D. R. — 2.555 m., R. Kuik — 100 m., P. Ein — 100 m., kokku — 38.076 m. — endiſega kokku 112.274 mk.

Tänuga wastu wõtnud „Tallinna Töölise" talitus.

Kirjawastuſed.

K. W. „Kel kukkur, ſel kohus" — kahjuks ei.

Nimetn. Teie „10 käsku" — ei.

M. K. Audrus. Teekſite paremini, kui „Kunsti rewolutſiooni" aſemel kirjutakſite oma iſiklikuſt kunstiſt ja oskuſeſt nina ſeada iga tuule järele. Teie ettepanek kategooriliſelt tagaſi lükatud.

Wäike-Ants. „Töölise mõttekillud" ja „Päew Tapal" — ruumipuuduſel ei.

Muuk Maadis. Saarnaſt üksikut juhtumiſt ei ſaa ruumipuuduſel käſitada. Sõnumiſaatmiſt palume jatkata.

In. Kur—t. Saatke edaspidiste koosolekute kohta asjalikumaid kirjelduſi.

Eks. Ei ſaa kahjuks ſedapuhku ſaadetud ſõnumeid tarwitada.

V. Kaotſiläinud uſu- ja teisteſt wabaduſteſt liig pikk. Ei jatku ruumi.

Kaigas. Riſtiſime Teid uue warjunimega. Ühe awaldame. Üleskutſe hiljaks jäänud. Ei ilmu.

J. P. Oſalt leiate lehes. „Hingepüüdjad" wananenud. Ettepanek tänuga wastu wõetud.

Sadamatööline. 50 läheb lehte. Teatage oma täielik aadreſs. Palume jatkata ſõnumitesaatmiſt.

Wastutaw toimetaja: Martin Pälſa.
Wäljaandja: E. Puhtwendt.

T. K. S. „Walwaja"
Laupäewal 25. märtſil ſ. a.
Perekonna õhtu.
Eeskawas:
„Antje" draama 1 waatuſes.
„Kerjaja" näidend 1 waatuſes.
Lõpuks tants. Algus kell 8 õhtul, lõpp kell 2 öösel.
Sisſeminek ſeltſi liigetele riietehoiu piletiga.

Tall. Am. Tarw. ühiſuſe juhatus
teatab oma liigetele, et 26. märtſil 1922. a. kell 10 hom. T. K. S. „Walwaja" ſaalis peetakſe Tall. Am. Tarw. ühiſuſe
Peakoosolek
järgmiſe päewakorra juures ära:
1) Koosoleku juhataja ja protokolli kirjutaja walimiſed.
2) Eelmiſe koosoleku protokolli ettelugemine ja kinnitus.
3) 1921. a. aruande ja 1922. a. eelarwe läbiwaatamine ja kinnitus.
4) Walimiſed põhikirja järgi.
5) Juhatuſe ettepanek Tall. tööliste kooperatiiwide ühinemiſe asjus ja põhikirja kawa läbiwaatamine.
6) Krediidi ſuurendamiſe küſimus.
7) Mitmeſuguſed läbirääkimiſed.
Kui määratud ajaks põhikirjale wastaw arw liikmeid ei ilmu, awatakſe peakoosolek pool tundi hiljem, mis igaſuguſe liikmete arwu juures otſuſe wõimuline on.
Peakoosolekule peaſeb ainult liikmeraamatu ettenäitamiſel.
Juhatus.

Tall. Metallitööliste Ametiühise
juhatus teatab ſeega, et
1921. aasta liikmekaartide ümber regiſtreerimine lõpeb 1. aprillil ſ. a.
Need ühiſuſe liikmed, kes ſeks ajaks oma liikmekaartid ei ole ümber regiſtreerinud langewad ühiſuſeſt wälja ja wõetakſe uute liigete ſisſeaſtumiſe korras ſisſe wastu.
Juhatus.

EESTI TRÜKITÖÖLISTE LIIT
pühapäewal, 26. märtſil T. K. S. „Walwajas"
Pidu-õhtu
Eeskawas: näidend
„ARMUMÄNG" 3. waatuses.
Algus k. 8 õht. l. Lõpuks tants. Lõpp k. 2 öösel.
Pileti hind ühes riidehoiumaksuga 75 marka.
10% puhtaſt ſiſſetulekuſt läheb Tallinna Tööliste ühiſuste Kesknõukogu häälekandja „Töö" toetuſeks. E. T. L. juhatus.

Peenemaitse'ine paberossi tubak
„Kuld kotkas"
1/8 ℔ 35 mrk. 1/4 ℔ 70 mrk.
SAADA IGAL POOL.
O/Ü. „TUBAK".

Kõige odawamini ja tugewamini
parandate teie omad wanad ſaapad
Kopli t. № 16, ſeſt meie töötame maſinate jõul.
Uued ſaapad ja ſandaalid ſuuremal ja wähemal arwul.
J. Kaus.

Riide- ja walmisriiete kauplus
M. PIKAREWITSCH
Wiru tän. nr. 22.
Kaupluſes on ſaadawal ſuures wäljawalikus naiste- ja meesterahwa walmis riideid, ülikonna, palitu, kleidi ja mantli riideid meeste- ja naisterahwaste jaoks.
M. PIKAREWITSCH
Wiru tän. nr. 22.

PABEROSSID:
10 t. Tere-Tere 10 m.
25 t. Ada — 35 m.
TUBAK:
Kuld Lõwi
1/4 n. 50, 75, 100 m.
HAWANNA O./Ü.
Tallinn.

P. Michelson'i kauplus,
Wäike Karja tän. nr. 6.
— soowitab kõiksugu kewade ja suwe —
kübaraid
ja mütse
heast kalewist, odawa hinnaga. Kõikide koolide õpilastele mütse Sindi wabriku kalewist koolìwalitsuse eeskirjade järele õieti tehtud.
Peale selle weel sõdurite pagunid, mütsi märke, krae täppe j. n. e.
HINNAD ODAWAD.

Ainult 80 penni tükk
maksawad suurepäralised paberossid
„Üle kõige"
25 tükki 20 marka.
Saada kõigist kauplustest.
O/Ü. „TUBAK".

Seltſimehed! Kes wõiks noormeeſt
kaasüürilijeks
wõtta. Soowitaw omaette tuba. Teatada ſ. l. t. ſõna „Seltſimees" all.

Foto-„Regina".
— Wiru tän. nr. 8. —
Poſtkaartid, grupid ja ſuurenduſed kõigile „Tallinna Töölise" lugejatele alandatud hindadega.
— Wiru tän. nr. 8. —

Wiljandi maakonnas
wõtawad wastu Tallinna Töölise tellimisi
Õiſu wallas A. Metuſala.
Riidaja wallas Riidaja mõiſas August Kaſs.
Kärsna mõiſas Adu Kangur.
Õiſu walſalis Mihkel Holland.

Laotud Kirjast.-oſaühiſus „Täht" trükikojas, Tallinnas.
Trükitud Tallinna E. Kirj.-Ühiſuſe trükikojas.